

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK:
4-hasábos petít sor egy-szer 20
minden következővel 10 ar.
Nyitási sor 10 ar.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 191.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Kedd, május 8.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreltek: A vízművek megváltása.
- Bírói végső az exlex-adóról.
- Végrehajtották a parlamentben.
- Meggyűlést a kormányzó.
- A politikai szolgálat.
- A legelőkelőbb Aradmegyéből.
- A vízvezeték megváltása.
- Jaj de rossz többésgnek lenni!
- Az aradi mandátum.
- Véres munkás-szavargás.
- Szereltem az iskolában.
- Paktum az aradi közjegyzőségre.
- A linánc bűje.
- Tolvaj hercegi-pár.
- A főispán installáció.
- Bekücs Gusztáv meghalt.
- Tárcs: A vasasnémét. Írta: Zöldi Márton.
- Csarnok: A boldogság útja. Írta: Jean Rich-pin. Fordította: Csillay Kálmán.

A vízművek megváltása.

Arad, május 7.

Arad város háztartásának nyomorusá-
gos helyzete tudvalevőleg abban gyöke-
redzik, hogy a közszolgáltatás legfonto-
sabb ágai idegen vállalatok kezében van-
nak s ezek nem csak közvetlenül káro-
sítják a közönséget azzal, hogy uzsorát
űznek a szolgáltatásaik árának megszabá-
sánál, hanem a forgalom emelkedését s
így közvetve a város fejlődését is hátrál-
tatják rablógazdaságukkal. Idegen vállal-
atok kezében van a közúti közlekedés, a
világítás és — a mi legfőbb — a víz-
szolgáltatás. Ha figyelemmel kísérjük más
városok sorsát, mindenütt azt a törekvést

látjuk, hogy az ilyen s ehhez hasonló
vállalatokat, melyek — igazat szólva —
a városok zsirján élőködnek, a város ré-
szére megváltani igyekeznek; azon ket-
tős célt tartva szem előtt, hogy először
az önkezelés révén a közönséget olcsób-
ban s jobban kiszolgálják s árszabásaik
helyes irányításával a forgalmat lehető-
leg emeljék, másodsor, hogy az üzem
észszerű vezetése mellett szükségképen
remélhető jövedelem-szaporulatot a város
háztartási mérlegének javítására fordít-
hatják. Ezt látjuk országsszerte a dolog
természetében rejlő okoknál fogva, de
legfőképen azért, mert az említett üzlet-
körök — bámulatos egyértelműséggel min-
denütt a legesztelenebb rablógazdasággal
dolgoznak, s míg ezzel a közönségüket
állandóan gyötrik és nyuzzák, addig sa-
ját vállalatuk felvirágozása és fejlődésé-
nek is útját szegik.

Állandóan hirdettük e lap hasábjain —
utalással a szomszéd városoknak, különö-
sen Temesvárnak példájára — hogy az
Arad háztartásában mind súlyosabbá váló
bajok orvoslásának nincs biztosabb és ra-
dikálisabb módja, mint az idegen vállalat-
ok részére jövedelmező közszolgáltatások
megváltása és saját kezelésébe való
vétele. Annál nagyobb meglepéssel üd-
vözöljük tehát *Institoris* Kálmán polgár-
mesternek azon javaslatát, melyet a hol-
napi, azaz keddi tanácsülés elé terjeszt, s
melyet lapunk más helyén részletesen is-
mertetünk. E javaslat a vízművek meg-

váltását és a vízszolgáltatásnak városi
kezelésbe leendő vételét célozza, s azt oly
alapos megokolással és szembeszökő elő-
nyök feltüntetésével teszi, hogy alig hisz-
szük, miszerint a városi közigazgatás il-
letékes tényezői az életre való tervek
megvalósításától elzárkóznának.

A polgármester javaslatának indoko-
lása — dicséretére legyen mondva — bi-
zonyos tartózkodást tanusít ugy föltevésai,
mint következtetéseiben; ez azonban nem
szolgálhat akadályául annak, hogy itt egy
pár őszinte szóval ne kísérjük a szóban
forgó előterjesztést. Így nyilvánvaló, hogy
a megváltást a vízárak magas volta, me-
lyet a polgármesteri bevallás szerint is a
vállalat leszállítani nem hajlandó, csak
másodsorban indokolja. A kik csak némileg
tisztában voltak a vízvezetési vállalat ter-
mészetrajzával, tudták, hogy e vállalat-
nak nem volt komoly célja Aradon gyö-
keret verni. Üzletkötés volt ez, a lehető
legrövidebb haladéku és legelőnyösebb le-
bonyolítás reményében. Már az a körü-
lmény, hogy az utóbb létesített részvény-
társaság sokkal nagyobb részvénytökevel
alapított, mint amennyibe a vízművek
létesítése került, eléggé mutatja a vállal-
kozás tendenciáját. Ezzel az értékben való
megváltás, mely az első tíz éven belül lett
volna megvalósítható, biztosított volna a
vállalkozóknak busás nyereséget, míg el-
lenben a vízárak hallatlan és Európászerte
ismeretlen magassága a *jövedelmezőség sze-
rinti megváltás* előnyeit volt hivatva bizto-

A vasasnémét.

Írta: Zöldi Márton.

Abban a városkában, hol gyermekéveimet
töltöttem, az emberek nem voltak sem jobbak,
sem rosszabbak, mint egyebütt. Hazafiságuk is
megütötte az átlagos mértéket. Minden ünnepi
alkalomkor elénekelték a Himnuszt, a Szózatot.
Az utóbbi többnyire elnyújtott tempóban, de
a rozoga baritonból is kisugárzott a lelkesedés
melege.

Néhány évvel a szabadságharc leveretése
után a kótyavetyére került csicsókai birtokot
egy Dornyik Illés nevű ember vette meg. Neve
és személye vadidegen volt. Nemcsak idegen,
de ellenszenves is. Kerülte az ismerkedést, a
barátkozást. Ozveggy embernek tudták, ki egyet-
len leányával, egy hosszú nyulánk, kilenc éves
szőke leánnyal sétált a vasúti állomáson túl
mindennap egy óra hosszat.

Az új földbirtokos magas, szikár alak volt.
Járásán, noha egyik lábát kissé vonszolta,
meglátszott a katonaviseltség. Magyarul hibá-
san, feltűnően német kiejtéssel beszélt s azok
az iparosok, kik a birtokhoz tartozó sárga kas-
tély udvarán megfordultak, gyakran hallották
szakramentezni.

Egyszerre csak — a csufnév vadon terem,
mint a népdal — elnevezték vassé németnek s
ez rajta is száradt. A legtöbb ember szentül
elhítte, hogy az a megörvsa, magának élő, né-
metes szavú szikár ember csakugyan mint va-

sasnémét harcolt ellenünk és segített szabad-
ságunkat letiporni. Énnélfogva az ellenszenv a
kolerikusabb természetűeknél gyűlöletté foko-
zódott. Orvendtek, ha fitymálhatták, kisebbit-
hették.

- Láttad a vasasnémét uj hátsólovát?
- Láttam, borzasztó gebe.

Hazafiatlannak találták volna, ha a va-
sasnémének csak akár a lovát is megdicsérték
volna.

A hajadonná serdült leányára ráfogták,
hogy szeplős és álszentelkedő. Az előbbinek
semmi, az utóbbinak az a hibás alapja volt,
hogy a szép szőke leány, Klementinának hív-
ták, szorgalmasan eljárt francia nevelőnőjével a
templomba.

A vasasnémét ellenben a templomban is
ritkán fordult meg. Nem járt kaszinóba, ven-
déglobé, nem vett részt vadászatokban, s
noha virillista volt, a városházán sem mutatko-
zott soha.

A sárga kastélyból kikerült cselédek mind-
össze annyit tudtak pletykázni róla, hogy nap-
hosszat a könyveket bujja s temérdekét ír.

Ez természetesen nem elégtette ki a köz-
kíváncsiságot, amelyet a vasasnémét krónikus
izgalomban tartott.

Igy telt el tizenöt esztendő, mikor végre
Dornyik Illés kilépett a jól őrzött homályból.
Egy éjjeli tűzvész alkalmával történt. Az alvó-
gen kigyuladt egy ház s néhány perc múlva
hat nádfedeles ház állott lángban.

Dornyik Illés ingujjban, hajadonfővel jelent

meg a veszedelem színhelyén. Amit ott félóra
alatt művelt, az tisztára csoda volt. Három
gyermeket, egy beteg asszonyt s egy csomó
barmot mentett meg a biztos pusztulástól. Mint
valami horihorgas szalamander, úgy ugrált a
hulló zsarátnokok s égő gerendák között. Ko-
pasz tarkója ijeszten fénylett a lobogó láng
világánál. Szürke bajusza tövig lepörkölődött.
Az egész ember csupa egy pernye és korom
volt.

Mikor a félelemtől megbőszült szarvasmar-
hátat az istállóból kiszabadította, az egyik meg-
vadult ökör nekiszaladt. A vasasnémét bámu-
latos hidegvérrel kerülte el a halálos felökle-
lést. Akrobata ügyességgel ugrott fel egy
eperfaágra.

Akkor érkezett meg a tűzoltóság s a va-
sasnémét szerényen félrehúzódott. Beállt néma
szereplőnek. Láttá, hogy a legnagyobb vízi-
puska teljesen hasznavehetetlen. Megcsóválta a
fejét és elballagott.

Az esetet másna széles alapon tárgyalták
a városban. Az igazság okáért konstatálnom
kell, hogy azok, akik a vasasnémét hőstettét
kicsinyíteni igyekeztek, kisebbségben maradtak.

— Elvégre — mondotta az öreg közgyám
— vasasnémétek között is akadhat jóra való
ember.

Ezt a fölfogást a többség magáévá tette.
Nem szívesen, de kénytelenségből. Vélemé-
nyek fölött lehet disputálni, de tények fölött
bajos.

A vasasnémét harmadnap újabb meglepe-

sítani, mely megváltási mód — a polgármesteri előterjesztés szerint — most, hogy április 30-án az első tiz üzletév lezajlott, közvetlenül napirendre került. Ezek a magas vízárak tehát a megváltásnak nem okai a városra nézve, hanem eszközei a társulatra nézve, t. i. azzal a föltevással, hogy a megváltás hamarosan végbemegy. Ily magas vízárak mellett ugyanis az üzlet tovább nem prosperálhat; nincs meg fejlődésének lehetősége részint azért, mert az árak drágasága mellett a forgalom megfelelő emelkedésére nincs kilátás, részint azért, mert a város ilyen drága szolgáltatás és ilyen adminisztráció mellett meg nem engedhette a hálózat kibővítését. Nem is volt az üzem karban tartása arányban a kimutatott jövedelmezőséggel, és épen ezért nagyon ajánljuk annak a bizonyos *ad hoc* bizottságnak, mely a jövedelmezőség szerinti megváltás összegét és feltételeit lesz megállapítandó, hogy *behatóan megvizsgálja, milyen karban van az átveendő vízvezeték, különösen annak csőhálózata*, mert ha ezt elmulasztja, könnyen megeshetik, hogy olyan átalakulások és beruházások lesznek röviddel az átvétel után szükségesek, melyek a megváltás révén remélt hasznot hosszú, talán minden időkre fölemészti.

Egyébként igazat adunk a polgármesteri javaslatnak a megváltással járó előnyök dolgában, hogy t. i. a városi kezelés olcsóbb és jobb vizet fog szolgáltatni és hogy a mostani adminisztráció belső költségei nagyrészt megtakaríthatók lesznek. Az évenkénti kisorsolás megtakarítandó összege, mely a javaslat szerint 15000 koronát tenne ki, nem fogja ugyan a városi kezelés jövedelmezőségét emelni, mert hiszen ennek ellenében ott lesz a megváltási összeg kölcsönének évi amortizációja, de meglesz a város által vitt üzemnek az a rendkívüli előnye, hogy a vállalat — csak egy kissé észszerű kezelés mellett — rendkívül kifejlődhetik és felvirágozhatnak, a mire a mostani viszonyok fennmaradása mellett abszolút semmi kilátás nem volna.

Mindeneket egybevetve, *Institúris* Kálmán polgármester a vízvezeték megváltása körül tett kezdeményezésével beigazolta, hogy rátalált a helyes utra, melyen a város súlyos bajainak orvoslásához juthat és ha szerencsésen iniciált tervek végrehajtásában is erélyes és kitartó lesz, akkor maradandó érdemeket szerzendett azon város boldogulása körül, amelyre a céltudatos vezetés nagyon is ráfér.

Birói végzés az exlex-adóról.

(A nagyváradai tábla egy aradi ügyben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A nagyváradai királyi ítélőtábla egy aradi ügyben politikai színezetű ítéletet hozott. Az exlex-adó kérdése került döntés alá, a melyre nézve most is megoszlanak a politikusok nézete. Vannak, a kik azt mondják, hogy az 1905. évre esedékes adót utólagos megszavazása mellett se lehet behajtani, hanem az az államra nézve elveszettek tekintendő.

Az előbbi esetben az a kérdés merült föl, hogy egy végrehajtási ügyben, a mikor annak lebonyolítása nem tartható függőben addig, a mikor a törvényhozás az exlex idejére eső adót utólag megszavazza: lehet-e a törvényhozás által meg nem szavazott adót az előnyös követelések közé sorozni?

Az aradi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság özv. *L. E.* né elien elrendelte a végrehajtást, a végzésben 136 K. 91 fillér állami adót az előnyös tételek közé sorozott. A végrehajtó *Aradi Ipar és Népbank* a végzés ellen felfolyamodást adott be azon a címen, hogy az 1905. évre állami adót nem szavazták meg, az tehát mint előnyös követelés nem sorozható.

A nagyváradai kir. ítélőtábla a napokban hozott végzést ez ügyben. Az érdekes végzés így szól:

A kir. ítélőtábla az első bíróság végzésének felfolyamodással megtámadott azt a részét, melylyel a végrehajtó által kifogásolt 136 korona 91 fillér állami adó az előnyös tételek közé soroztatott, — helyben hagyja,

azzal, hogy ez az összeg az 1905. évi költségvetési vagy felhatalmazási törvény hatályba léptéig *birói letétben tartandó*.

Mert:

az a körülmény, hogy az 1905. évre költségvetési vagy felhatalmazási törvény nem lévén, az ez évi adó nem esedékes — az 1881. évi LX. t. c. 189. § a értelmében az előnyös tételek között sorozandó alóknak a sorrendből való kihagyását nem indokolja, hanem csak azt eredményezheti, hogy ez az összeg egyelőre bírói letétben visszatartsák.

Ezzel a végzéssel a tábla az igazságnak is eleget tesz, s az állam pénzügyi érdekeit is megóvjá.

Végrehajtók a parlamentben.

(Fizetni, nagyságo urak!)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Két hét múlva összeül az új képviselőház. De nem az újonnan megválasztott képviselők az elsők, akik oda bevonulnak. Előttük jár sőt felhőként a — hitelezők raja. Akárhány képviselő el van adósodva, még a multkorai választás idejéből, s mivelhogy az új választás minden nagy lelkesedés mellett is valami pénzbe csak kerül. Hogy jutott volna hát pénz az adósságok fizetésére?

A választási táviratoknak tehát nem volt leikesebb, izgatottabb olvasóközönsége, mint a hitelezők és ügyvédek. Mielőtt valamely jelöltől az a hír érkezett, hogy előnyben van, megszerkesztették a végrehajtási kérvényt. S amikor megérkezett, hogy X. Y. jelöltet tényleg megválasztották, rohantak a kész kérvényt be is nyújtani az illetékes bíróságnál, hogy *ők kerüljenek első helyre a fizetésletiltások sorában*.

Talán soha sem volt olyan nagy versengés a hitelezők között, ami a gyorsaságot és az éberséget illeti, mint most. Alig érkezett meg az első sürgöny Budapestre a jelölt szerencsés megválasztásáról, egy óra múlva már beérkeztek az V. ker. járásbírósi jegyzői irodájába a folytatólagos végrehajtási kérvények és másnap reggel ugyancsak toakodtak az ügyvédek

tést szerzett, fájótt a városházára s a képviselőtestületi gyűlésen kiméletlenül aposztrofálta a tűzoltóságot. Hibás szöveggel, de erős logikával beszélt. Mogorva nyugalommal fejtegette, hogy a tűzoltóság nem parádé, hanem közszükséglet. Aki annak élére áll, az lelkiismeretesen teljesítse kötelességét, amelytől emberek élete és vagyona függ. S indítványozta, hogy a tűzoltóparancsnok ellen, kit neki nincs szerencséje személyesen üsmerni, haladéktalanul indítsanak fegyelmi vizsgálatot.

Ámulva, majd nyugtalanokodva hallgatták. De hirtelen felugrott egy köpcös, elbizott alak, Lápos Alajos gazdag szürszabó, a tűzoltóparancsnok apja s odakifaltott Dornyik Illésnek:

— Ohó, hátrább az agarakkal! Vasasnémettől nem fogadunk el leckét.

A vasasnémet sovány, ideges arcán gunyos mosoly jelent meg. Nyugodtan válaszolt:

— Függetlenem az igen tisztelt közbeszó urat, hogy mikor közügyekről beszélnek, nem azt nézik, hogy ki beszél, hanem azt, hogy mit mond . . . Ajánlom magamat.

Elment. De az, amit mondott, nyomokat hagyott a lelkekben. A szürszabó atyafisága alig-alig tudta megmenteni a tűzoltóparancsnokot, ki jónévű ügyvéd volt, a fegyelmítől. Sőt a megyei főállatorvosnak bátorsága akadt kijelenteni, hogy tulajdonképpen és voltaképpen, sőt mindenképpen olyan tűzoltóparancsnokra lenne sauksége a városnak, mint a vasasnémet.

A közgyám igent bólintott, de hozzátette: — Hiszen, ha nem lenne olyan sötét a multja . . .

Ettől kezdve mégis más szemmel nézték a vasasnémetet. Az emberek azon kapták magukat rajta, hogy önkénytelenül kalapot emelnek előtte, ha szembekerülnek vele az utcán. Reszelték, de megtették. Hiába, az egyéni bátorság még az ellenféltől is tiszteletet tud kicsikolni.

Csak a vasasnémet viselkedésén nem mutatkozott semmi változás. Az maradt, ami volt, csöndes, emberkerülő.

— Valami nagy bánat nyomja a lelkét, — mondogatták az emberek. Az öreg orvostól megtudták, hogy köszvényes bántalmakban szenved s idegbajos.

— A családja — mondotta az öreg doktor — Pozsony megyéből való.

Ismét elteit néhány esztendő. Csodálkoztak, hogy a vasasnémet leánya nem megy férjhez, holott szép, gazdag és művelt leány. Arról, hogy szeplős lenne, a nagy tűz óta senki sem beszélt. Ugy látszik, a tűzvésznek néha kozmetikus hatása van.

A következő tavasszal történt, hogy Dengy Imre grófot országos képviselőnek jelölték a városban. A gróf kiváló ember s jónévű politikus hírében állott. Azok közül való, kik a szabadságharcot karddal a kezükben küzdötték végig. Biztosra volt vehető, hogy megválasztása egyhangú lesz.

Szép májusi reggel volt, mikor Dengy gróf megérkezett a kerületbe, hogy elmondja programbeszédjét. Nagy deputáció várta. Sokak csodálkozására a vasasnémet is megjelent a pályaudvarban.

Mikor a gróf néhány szóval megköszönte a deputációnak az ünnepes fogadtatást s meg-

pillantotta Dornyik Illést, hirtelen odarohant, átölelte és megcsókolta.

Az emberek, a deputáció érdemes tagjai bizony nagyot néztek. Hát ez mi? Egy volt honvédtiszt, egy nagyérdemű hazafi nyilvánosan ölelkezik egy vasasnémettel. Hiszen igaz, hogy fátyolt vetettünk a multra, de az embereknek mégis úgy tetszett, hogy a vasasnémet sisakjának a hegye átböki a fátyolt . . .

Azután egyebet is láttak. A gróf beült a vasasnémet hintójába s együtt hajtottak az ócska sárga kastélyba . . . Este a banketten együtt jelentek meg. A vasasnémet szokott mogorva nyugalmával ült a képviselőjelölt gróf mellett. De az igazi meglepetés csak akkor rohanta meg a tisztelt jelenvoltakat, mikor Dengy gróf be sem várva a második fogást, pohárral a kezében felkelt és így szólt:

— Lehet, hogy többször mondtam már, de soha oly igazán nem éreztem, mint ma, hogy ez a nap életemnek legszebb napja. Önök, tisztelt uraim, hamar meg fogják érteni és méltányolni ezt a kijelentést. A szolnoki dicsőséges csata óta ma találkoztam először az én volt ezredesemmel, a szabadságharc egyik legderékabb vitézével Dornyik Illés urral . . . U volt az, ki az ellenség ágyúteget egy igazi oroszlanrohammal szétugrasztotta . . . Az a köny, mely akkor szemembe szökött, most is idekérdzkezik. De most nem a fájdalom, hanem az öröm meghatottsága sajtolja . . .

Nem tudta folytatni. Ráborult a volt ezredesre s szemében köny csillogott.

A cigányok tuszt húztak . . . S a tisztelt jelenvoltak mélyen lesütötték a szemüket . . .

és ügyvédsegédek a végrehajtók szobájában, szemfülesen ügyelve arra, hogy őket senki meg ne előzze az újdonsült honatya fizetésének letiltásában.

Mikor a jelentkezés megtörtént, a végrehajtók hosszú sorban vonultak a parlamentbe, kezükben „foglalt tudató rendelvény” a képviselőház elnöksége és pénztára részére! Aki érdeklődött ezen lélekemelő látvány iránt, annak része lehetett benne e hét elején. Olyan népesek, mint akkor, nem voltak a végrehajtók szobái — 1905. január óta. Az egyik végrehajtó már indulni akart két végrehajtóval s míg a szobájából a lépcsőig jutott, még négyen csatlakoztak a gyászmenehhez. A hetedik már csak a kapuban fogta el őket.

Több mint száz honatya képviselői járandóságát vették végrehajtás alá, némelyikét huszszorosán is. Százszorosra megy az az összeg, amennyivel az új képviselők tartoznak.

Némelyik képviselő azonban kifogott a hitelezőkön. Fiktív követeléssel valamely rokon útján lefoglaltatta illetményeit, még pedig első helyen úgy, hogy a későbbi foglaltatókra már egy fillér sem marad. Egyik képviselő azonban igen föltűnően csinálta a dolgot s a suskus egészen világos. Most ennek a képviselőnek hitelezői elhatározták, hogy büntető feljelentéssel fordulnak adósuk ellen, aki őket kijátszotta.

A foglalások között egyik különösen érdekes. Egy tiszántuli képviselő mintegy ötven ezer koronáért vállalt kezességet valamelyik barátjáért több kisebb tételben. Az nap, mikor a szóban forgó képviselőnek választása volt, nyolc hitelező együttesen megjelent a képviselőházban és reggel nyolc órakor végrehajtást vezettek közös adósuk járandóságára. A szokásos formalitásokat elvégezvén, a hitelezők boldogan távoztak. De utóbb elment a jó kedvük. A képviselőház pénztára értesítette a végrehajthatókat, hogy a letiltást nem veheti tudomásul, mert a közös adós a kérdéses napon reggel nyolc órakor még nem volt képviselő, a választási jegyzőkönyv tanúsága szerint a választási elnök csak kilenc óra öt perckor jelentette ki megválasztott képviselőnek adósukat. Képzelték a nagy kiábrándulás. A nyolc hitelező rohant a járásbíróság-

Sokért nem adták volna, ha az utolsó husz esztendőit kitörölhetnék volna életükből... Megszégyenítve, lealázza érezték magukat... Egy vitéz hajnokot vasasnémeknek néztek és kezelték husz esztendőig... Ezt nem lehet expialni soha, soha...

Ebben a hangulatban oszlott széjjel a bankettező társaság. Másnap csak félve, aggódva merték szóba hozni. A közgyám bátortalanul akadozó hangon rebegte:

— Pusztuljak el, ha nem gyanítottam valamit...

Senki sem hitte el neki. Némán, hangtalanul csóvázták a fejüket. A nagy biamázs ki-könyökölt az arcukra. Nemsokára megszólalt a városi mérnök. Elgondolkozva, merengően beszélt, mintha monológot mondana?

— Hogy hős volt, jó, ezt értem... Hősök elvégre mindig akadnak... Ott van Leonidász Hunyady, Zrínyi... De hogy valaki husz esztendőig egy szóval ne dicsekedjék... mikor például Bojkay Boldizsár, aki csak közönséges nemzetőr volt, minden alkalommal órákig tud beszélni hőstetteiről... Ezt nem értem. Ismétlem, nem értem...

Az öreg tiszteletes is megszólalt:

— Bizony kedves barátaim, azt el kell ősmerni, hogy rendkívüli, csodás tünemény... Az Isten soká éltesse a mi derék vasasném-tünket!

Hangosan megőljeneztek. De senki sem vette észre, hogy a tiszteletes ur most is vasasnémeknek mondja...

hoz, hogy újra végrehajtást kérjen, de hiába, mert mire megkapták a végzést, föltizkor már más hitelezők megelőzték őket.

Ugy halljuk, némelyik képviselőt annyira elkésztették a foglalások, hogy le akarnak mondani mandátumukról.

A katonatiszti becsület nem tűri az adóságcsinálást. Távol van tőlünk, hogy ezt a kaszt fölfogást a polgári életbe telepítsük át. De arról mégis kellene gondoskodni, hogy a magyar képviselőház ne legyen a legnagyobb adóságcsinálók gyülekezete. Mert ebből az állapotból csak erköcstelenség, üzlet és panama burjánzik. Ami óriási ár azért, hogy néhány ur törtető a mandátum dicsőségéhez jut.

A politizáló színigazgató.

(Somló Sándor bajban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7

Nemcsak színházi beavatottak, hanem a nagyközönség körében is az a hír járja, hogy Somló Sándornak, a Nemzeti Színház igazgatójának állása meggingott. S ez a hír, amint Budapestről jelentik, nagyon is alapos. Somló állása tényleg megrendült és pedig politikai okokból. Rostand verses drámájából, a Sasfiókból nőtt Somló feje fölé ez a veszedelem. A Sasfiókot világszerte mindenütt adták, csak Magyarországon nem. Somló Sándor megvette Valentin színházi ügynöktől a Sasfiók előadási jogát, vállalván azt is, hogy ha 1906. májusig elő nem adja a darabot, négyezer korona büntetést fizet. Azonban elfelejtette kikötni azt, hogy vidéki színházak nem szabad a pesti előadást megelőznie, így tehát a kolozsvári színház is megvette a Sasfiókot s a Nemzeti Színháznál előbb való előadását vette tervébe.

A Sasfiókot pedig a Nemzeti Színháznál csak nem adták elő; hiába várt rá a közönség, a színlap nem hirdette. Akkoriban a Fejérváry-kormány uralkodott Magyarországon s mert a Sasfiók erősebbnél erősebb kifakadásokkal van tele az osztrákok ellen, Somló, dacára annak, hogy a darabot megvétele előtt ismernie kellett, jónak látta a színháznál s a miniszteriumban hangoztatni, hogy a darabot nem lehet előadni.

Joanovics azonban elő akarta adni Kolozsvárott a Sasfiókot, mire Somló Sándor — hír szerint — egyszerűen bejelentette egyenesen Kristóffyval, hogy Janovics egy osztrákkellenes darabot akar színpadra vinni. Kristóffy tényleg be is tiltotta Janovicsnál az előadást.

A belügyminiszterium tisztviselői körében nagy megütközést keltett egyrészt a feljelentés ténye, másrészt az, hogy a színházi ügyosztály megkerülésével, egyenesen Kristóffyhoz vitte Somló a dolgot. De nemcsak ez ékon rendült meg Somló pozíciója. Ugyanilyen politikai ügyet csinált Sardou Robespierre-jének előadásából, melyről pedig nagy sikert várt.

— Olyan idő lett, — mondotta az aggodalmaskodó Somló — hogy az ilyesmit még lástásnak vesszék.

Ugyanez alapon nem adatta elő Koroda Pál egy művét és Fényes Samu Wesselényi-jét, hanem hogy kárpótolja a tiltakozó s joggal méltatlankodó szerzőt, előadatta a Csebi Tatár-t, a mely csufosan megbukott, hosszú időre kompromittálva a Nemzeti Színház judiciumát.

A Sasfiók dolga egyelőre nincs elintézve. A belügyminiszteriumban úgy vélekednek, hogy nekik semmi közük a kikötött négyezer korona büntetéshez, s Somló Sándorral megeshetik az a baleset, hogy nemcsak állását kell elhagynia, hanem még ezt a négyezer koronát le kell fizetnie.

Somló Sándor kijelentette, hogy a távozásáról szóló hírek egyáltalán nem felnek meg a valóságnak. Ez idő szerint négyéves szerződés köti még a színházhoz. A pónale dolgozó maga Somló igazgató úgy nyilatkozott, hogy ha azt meg kell fizetni, azt csakugyan ő fizeti s az nem terheli majd a színházat. Egyébként a Sasfiók tárgyában részletesen nem nyilatkozott a Nemzeti Színház igazgója.

Meggyilkolt fő kormányzó.

Bomba és revolver.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7

Oroszországban még mindig folyik a nagy tánc. Ha a tömeggyilkosságok nem is történnek akkora mértékben, mint néhány hónapja: a hivatalos közegek halatlau erőszakosságai és gyalázatosságai egyaránt kihívják az egyre terjedő forradalmi és nihilista propaganda bosszúvágyát. Erre vezethető vissza, hogy tegnap és ma két fő kormányzó ellen követtek el gyilkos merényletet. Az egyiket súlyosan megsebesítették, a másikat megölték.

A véres eseményekről az alábbi táviratok számolnak be:

Moszkva, május hó 7. Dubassov fő kormányzó ellen ma d. u. 1-kor, midőn az Uspensky-templomból palotájába visszatért, lakása előtt bombamerényletet követtek el. Dubassov a lábán megsebesült. Hadsegéde és egy őr meghalt. Azonkívül a közönség köréből is többen megsebesültek. A merénylő, aki állítólag szintén meghalt, katonatiszti egyenruhát viselt. A kastélyt elzárták a közönség elől.

Moszkva, május 7. Mikor Dubassov tengernagy fő kormányzó a Kremlben a cárné nevenapja alkalmából tartott ünnepi istentiszteletről visszatért, palotája előtt bombamerényletet intéztek ellene. A bomba megsebesítette a fő kormányzót.

A bombát egy tengerészti egyenruhát viselő ember vetette a maga kocsijából, mikor a fő kormányzó kocsija a szögleten befordult, hogy a palotába hajtsa.

Mikor Dubassov megpillantotta a bombát fölemelő embert, kiugrott a kocsijából s ezzel megmentette életét, míg az őt kísérő hadsegéd és maga a merénylő is megöletett. Dubassov kocsisa könnyű sebesüléssel menekült. A bomba darabjai a lovakat is megsebesítették, melyek megvadulva, a kocsit több utcán át magukkal ragadták. A fő kormányzói palota és a szomszédos házak ablakai mind betörték. Katonáság és rendőrség tartja megszállva a merénylet helyét, mely körül folyton nagy embertömeg tolong.

Jekaterinaszlav, május 7. Tegnep este hat merénylő megtámadta Seltarovszki fő kormányzót, aki a vasutról hazahajtott és revolvertűvésekkel megölték. A merénylők elmenekültek.

Riga, május 7. Mintegy 40 fegyveres egyén az elmúlt éjjel Boldera közelében megtámadta a táviróezred egyik Riga közelében táborozó századát. A támadók az őrséget összekötötték, hamarjában mintegy 31 fegyvert szedtek össze és azután nyomtalanul eltűntek.

A vízvezeték megváltása.

100,000 korona évi nyereség.

(A polgármester javaslatára.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7

A rosszul sikerült szerződések városa, Arad, végre hozzájut ahhoz, hogy a maga kezelésébe vehesse a városi vállalatok egyik legfontosabbikát, a vízvezetékét. Sok jogosult panasz és a vízárak magas volta miatt már régóta megnyilatkozott a közhangulatban a vízvezeték megváltásának kívánsága. Ez vezette *Institúris Kálmán* polgármestert, mikor javaslatot dolgozott ki a megváltásra vonatkozólag.

A javaslat, amely holnap kerül a város tanácsa elé, egyelőre nem szól a megváltási feltételek részleteiről, csupán azt célozza, hogy a város *határozza el* elvben a vízvezeték megváltását. Ha ez megtörténik, a holnaputáni közgyűlés — az eddigi tervek szerint — egy ad hoc bizottságot küld ki a vízvezetéki társulattal való tárgyalások megejtésére és a részletek megbeszélésére. Ez a bizottság fogja azután a konkrét javaslatot megtenni a megváltás módozataira vonatkozólag.

Institúris Kálmán polgármesternek ebben az ügyben beterjesztendő beadványát az alábbiakban szószerint közöljük.

(Az előnyös megváltás.)

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Azt hiszem, hogy a város forgalmának növelése, a közfogyasztás emelése és a bevételek szaporítása céljából tervezett két szilárd szerkezetű hid, és tűzéraktanya építésénél sokkal fontosabb városunkra nézve azon régóta táplált óhaj megvalósítása, hogy komolyan és behatóan foglalkozzunk városunk közegészségi és köztisztasági, nemkülönben a közterhek apasztására biztos előnyökkel bíró vízvezetéki művek megváltásával.

A víz használata és fogyasztása körül évről évre felmerült panaszok arra indítottak, hogy a vízvezeték megváltását komoly és beható tanulmány tárgyává tegyem és ha a társulattal kötött szerződés figyelembe vételével elérkezettnek látom a kedvező időpontot a vízvezetéki művek megváltására, javaslatomat a közgyűléshez beterjesztem.

Mindenekelőtt kifejezést adok azon meggyőződésemmek, hogy az üzembe helyezés első 10 évének letelte előtti megváltás a városra nézve előnnyel nem jár, hogy miért nem, azt az alábbiakban indokolom:

A vízvezetéki részvénytársaság folyó évi ápril. 30-án tartotta meg 10-ik rendes közgyűlését, közre bocsátotta évi mérlegét, rendelkezésünkre állanak tehát mindazon adatok, melyek alapján a 10 év utáni megváltás előnyös voltának mérlegelése eszközölhető. Ezen adatok gondos, alapos megvizsgálása után, a megváltást Arad város közönségére nézve *előnyösnek tartom*.

Arad sz. kir. város közegészségi és köztisztasági viszonyainak emelésére alig volt intézmény fontosabb kihatással a vízvezetéki berendezésnél. Futólagos visszapillantásra statisztikai adatok nélkül is megállapítható, mivel fejlődött városunk a vízvezetéki művek behozatala óta.

(Panaszok a vízvezeték ellen.)

A vízvezeték jótékony hatását mindannyian elismerjük, mégis azt tapasztaltuk, hogy az üzembe helyezés első pillanatától a mai napig folytonos panaszok merültek fel, melyek kizárólag a túl magas vízárakban leltek magyarázatukat. A vízvezeték létesítése alkalmával jöhiszemű tévedésben a város közönsége a tényleges befektetési tőke és üzemeltetési költségekkel arányban nem álló, túlmagas vízárakat

engedélyezett, melyeket a város közönsége részéről történt ismételt felszólítások dacára a vízművek részvénytársasága *nem volt hajlandó leszállítani*.

A vízárakban jelentkező majdnem elviselhetetlen terhek csak a vízvezeték megváltása esetében mérsékelhetők, miért is azon sürgős kötelesség hárul a város közönségére, hogy most, midőn az előnyös feltételek mellett eszközölhető, a város egyik legfontosabb érdekét, a vízszolgáltatás ügyét megváltás útján *a saját kezébe vegye*.

(A megváltás módjai.)

A vízvezeték létesítésére és üzemben tartására vonatkozó szerződés 13. §-a két modjót ismeri a megváltásnak. Az első mód szerint a város közönsége jogosítva van a vízműveket szakbizottság által megállapítandó árért megváltani.

Ezen megváltási mód mellett azonban a megváltási ár előre meg nem állapítható s a város közönségére a létesítmény értékével arányban nem álló kötelezettségek hárulhatnak, miért is a megváltás ezen módja előnyösnek nem tekinthető, s épen azért *melőzendő* volt.

A vízvezetéki szerződés 13. §-a azonban egy második, a város közönségére kedvezőbb, az üzembe helyezés 10 évének eltelte után fogantatva vehető megváltási módot is ismer. Ezen megváltásnak a jövedelmezőség az alapja s mint ilyen, reálisabb, a városra nézve előnyösebb már csak azért is, mivel a megváltási árnak előzetes meghatározását teszi lehetővé. A társulat 10 ik üzletévi mérlegének közre bocsátásával beállott a vízművek előnyös megváltásának lehetősége!

(A megváltás ára.)

A vízvezetéki szerződés 13. §. 8-ik pontjának bekezdése feljogosítja a város közönségét a vízvezeték az üzembe helyezés első 10 évének letelte után bármikor 12 hónapi előzetes felmondás mellett akként megváltani, hogy a megváltási ár, az előző 7 év tiszta jövedelmének arányában állapíttassék meg úgy, hogy a 7 év közül a két legkedvezőtlenebbnek eredménye levonatik, s a megmaradt 5 év tiszta jövedelmének átlaga 5%-al tökéltve vagyis huszszorososan véve fogja képezni azt az összeget, melynek lefizetése után a város közönsége minden egyéb kötelezettség nélkül a vízvezeték minden ingó és ingatlan vagyonának tulajdonosává lesz.

Az előző 7 év tiszta jövedelme a vízművek részvénytársaság évi mérlege szerint volt: összesen 416.936 kor. 58 fillér; levonva ebből az 1899. és 1903-ik két legkedvezőtlenebb üzleti év eredményét, vagyis összesen: 113.440 kor. 77 fillért, marad 303.495 kor. 81 fillér, melynek évi átlaga 60.699 kor. 16 fillér; ennek 20-szorosára, *1,213.983 korona 20 fillér képezi a megváltási árat*, melynek lefizetése ellenében a vízvezeték a város tulajdonává lesz.

(A város előnyel.)

Annak igazolására, hogy a vízvezetéknek fentl érően való megváltása a város közönségére előnyös, már a következő adatokból is megállapítható:

A vízvezeték jövedelme, illetve tiszta nyeresége az utolsó években emelkedő irányzatot mutat, alapos tehát azon feltevés, hogy a következő évek üzleti eredménye nem fog az előző évek eredménye mögött maradni. Az utolsó év tiszta jövedelme 66.421 kor. 82 fillért tett, megváltás és házi kezelés esetében azonban az átlagos évi tiszta jövedelem legpessimisticusabb számításai apon is 95.000—100.000 koronára tehető, mert a vízművek részvénytársasága az utolsó évben 65 darab részvény kisorsolására 15.000 koronát fordított, megváltás esetében a részvény kisorsolás elmarad, az erre fordított összeg pedig jövőben jövedelem szaporítására lesz fordítandó. Másodsorban az igazgatóság, felügyelő-bizottság és tisztviselők díjazására a társaság évenként 19.100 koronát fordított, ezen kiadások nagy része a részvénytársasági szervezet megszűnése esetén *felőselegessé válik* és a nyereség szaporítását eredményezi. Harmadszor

a megváltás után a város tulajdonát képező csatornázás a vízvezetékkel egységes kezelés alá kerül, miáltal ezen költségeknél tetemes megtakarítás lesz elérhető.

A felsorolt, feltétlenül bekövetkezendő megtakarítások számba vételével az üzleti tiszta nyereség évi átlaga *legszigorúbb* számítás mellett is *százezer koronára tehető*.

(A vízárak leszállítása.)

Ezzel szemben kiadásként szerepelne a számitásba veendő azon törlesztési hányad (annuitás), mely az 1.213.983 kor. 20 fillérynél megváltási árak kölcsön útján való beszerzése folytán évenként fizetendő, a mely 50 évi törlesztéses kölcsönnel 58—63 ezer koronánál akkor sem lenne többet, ha a kölcsön nem a legelőnyösebb feltételek mellett volna beszerzhető.

Megváltás esetében tehát az üzlet fokozatosan emelkedő bevételét *nem számítva*, a város közönsége évi 35—40 ezer korona bevételét *többlett felett rendelkezne*, mely a vízdíjak tetemes leszállítását tenné lehetővé, miáltal a közönség körében mutatkozó elégtelenség önmagától megszűnnék.

A megváltás tehát nagy előnyöket hozna a városra és lehetővé tenné az utcák és egyéb közterületek fokozatosabb mérvű öntözését, miáltal a közegészség és köztisztaság ügyét fokozottabb mérvben szolgálhatnók, a mi eddig a túlmagas vízdíjak folytán nem volt eszközölhető.

(Ujabb csatornázások.)

A vízvezetéki művek megváltásával kapcsolatban áll az aradi vasuti új személy forgalmi *indóház* építése is, amelyhez megbízható értesülés szerint mindaddig nem fognak hozzá, míg az Újtelep városrész a Shone rendszerű csatorna és vízvezetéki hálózattal ellátva nem lesz. A város közönsége eddig ellenezte a városrésznek csatornázással és vízvezetékkel való ellátását azért, mivel nem akarta a vízvezetéki részvénytársaság jövedelmeinek szaporításával a megváltási árakat növelni.

(Periculum in mera?)

Szükségesnek tartom még hangsúlyozni azt is, hogy a megváltás elhalasztása a városra nézve *nagy hátránnyal* járna, amennyiben későbbi években sokkal nagyobb megváltási ár volna fizetendő.

A vállalat ugyanis évi mérlegei tanúságaként fokozatos emelkedést mutat, bizonyos tehát, hogy az 1906. évi tiszta jövedelem nagyobb lesz az előző évi nyereségnél, de ha csak annyi lenne, a megváltásnak egy évvel való kitolása már 50.000 koronával emelné a megváltási árat, mert az előző 7 évi átlag kiszámításánál az 1902. évi üzleti jövedelem helyett a legalább is 11.000 koronával magasabb 1906. fogna alapul vétetni. Minél későbbre hagyjuk tehát a megváltást, annál magasabb lesz a vízművek ára is.

Előnyös megváltásra tehát most van a kedvező időpont, annak elmulasztása a város közönségére nagy károsodást jelentene, ez okból tisztelettel javaslom, méltóztassék a megváltásra szükséges intézkedéseket a vízvezetéki szerződés 13-ik §-a értelmében *haladéknélkül folyamatba tenni*.

Az évi mérlegekről a kimutatások 1, 2, 3, 4, 5, 6 és 7 alatt, a vízvezetéki részvénytársulattal kötött szerződés másolata 8 alatt mellékeltek.

Arad, 1906. május 1 én.

Institúris Kálmán,
kir. tan., polgármester.

A tanács tagjainak ez ügyben eddig is elfoglalt álláspontjából az következtethető, hogy a javaslatot pártolól fogják a közgyűlés elé terjeszteni.

TANÜGY.

(—) A főgimnázium vendége. Az aradi kir. főgimnáziumnak előkelő vendége van. *Láng Bertalan* dr. miniszteri biztos van Aradon, kit a miniszterium a művészeti oktatás megfigye-

lésére küldött le. Láng Bertalan dr. nem ismeretlen e'ötünk, mert tevékeny író és komoly műbecsű munkát adott a Bóth-féle műtörténelemnek 6-kori részében. Ma a VIII ik osztály vizsgálatán elnökölt, hol Visontay Kálmán és Hunyadi József dr. tanárok tanári működését volt alkalma megfigyelni és a jó eredmény fölött őszinte meglepedését fejezte ki.

Jaj de rossz többségnek lenni!

(Mit csinál a függetlenségi párt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

Most, hogy a függetlenségi párt elnyerte a választásokon az abszolút többséget és bevonult a kormányba, most kezdenek a párt tagjai azon gondolkozni, hogy mi lesz ezután. Mert elvégre jó, jó, ha az ember többség, — de azért mégis nagyon rossz. Hogy az ördögbe szavazza meg Lengyel Zoltán a hadügyi költségeket? Hogy menjen Kossuth a delegációba és Rátkay László hogy menjen a királyhoz trónbeszédet hallgatni, amikor ő a nemzetet képviseli és még a király előtt sem hajtja meg költői fejét?

A függetlenségi pártban uralkodó zavarokról s az egyes kérdések körül felmerült ellentétekről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Az átkos hadügyi költségeket, a telhetetlen moloch-táplálékot, tudvalevőleg, a képviselőház többsége fogja megszavazni. Ez a többség ma már nem a szolgálékű szabadelpvűpárt, hanem a függetlenségi és negyvennyolcas párt. A többség teljesíteni fogja kötelességét. Van az azonnal sorában olyanok, akik nem hajlandók megszavazni a hadügyi költségeket. Lengyel Zoltán már ki is jelentette, hogy ő majd nem-mel fog s avazni.

Ezek ellen a kurucok ellen nagy az elkeseredés a függetlenségi pártban.

— Miért élveznék ők a népszerűséget — így okoskodnak — amelyet az ellenzéki eskedés fog nekik szerezni? Ha ők nem-mel fognak szavazni, mi ránk a mamelukság vádja szól.

Ennek következtében mozgalom indult meg, hogy a hadügyi költségek megszavazását pártkérdéssé tegyék. Aki nem szavazza meg, nem lehet a függetlenségi és negyvennyolcas párt tagja.

A párt legközelebbi értekezletén állítólag már föl is vetik ezt a kérdést.

A függetlenségi pártban ezenkívül most leginkább két kérdéssel foglalkoznak. Az egyik az, hogy a párt fölmenjen-e a budai várakba, május 19-én a trónbeszéd meghallgatására, a másik pedig az, hogy belemenjen-e a delegációba. Mindkét kérdésre vonatkozóan — mint beavartott oldalról, a függetlenségi párt vezetősége részéről jelentik — körülbelül leszűrdött már az egységes felfogás. Mindenesetre kívánatos lenne — szól az információ — hogy a király a parlament szuverénitására méltánylását kifejezésre juttassa azáltal, hogy a parlament kupolatermében mondja el a trónbeszédet. De ha a felség ragaszkodnék az eddigi gyakorlathoz és az országgyűlést megnyitó trónbeszédet a budai királyi várak tróntermében mondaná el: a függetlenségi párt fölmege annak meghallgatására, már azért is, mert vezérei benn vannak a kormányban s ezeknek okvetlenül ott kell lenniök az országgyűlés ünnepies megnyitásának, aktusánál.

Mindenesetre lesznek azonban a pártban olyan tagjai, akik visszatérnek a maguk régi álláspontjához ragaszkodva, nem mennek fel Budára. Ez

azonban nem lesz demonstratív jellegű és nem fogja zavarni a párt közhangulatát.

A delegációba való bemenetel megítélésénél a delegáció legmervebb ellenesei is számolnak azzal a körülménnyel, hogy a függetlenségi párt abszolút majoritásban van s hogy a párt három vezérfeje van benn a kabinetben. És számolnak azzal a körülménnyel, hogy az átmeneti koalíciós kormány a fennálló hatvanhetes alapon vállalkozott a kormányzásra. Ezenélfogva igazán nem lenne értelme annak, hogy a parlament abszolút többségét alkotó párt ne vegyen részt a delegációban, ahol most, mert többségben van, a fennálló közjogi alap mellett is érvényesíthet nemzeti szempontokat úgy a katonai, mint a külügyi politika dolgainak megvitatása körül.

A pártban hivatkoznak is Kossuth Lajos ismeretes álláspontjára, mely lényegében az volt, hogy mivel a függetlenségi párt elenyésző kisebbségben lenne a delegációban, s ott hasznos munkálkodást amugy sem fejthetne ki, s különben is már kimondta egyszer, hogy nem megy bele, tehát ne is vegyen benne részt. De most a helyzet megváltozott s épp a Kossuth Lajos álláspontja is azt követeli meg, hogy mivel a párt többségben van, a fennálló közjogi alap pedig az új országgyűlés tartamára legalább változatlan marad: a függetlenségi pártnak bele kell mennie a delegációba. Ennek a felfogásnak vannak ugyan ellenzói, de kevesen, úgy, hogy s párt előreláthatóan a delegációba való bemenetel mellett fog nyilatkozni.

Tolvaj hercegi-pár.

(Milliomos gazemberek.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

Mégis csak nagyon jó, hogy feltalálták a kleptomániát. Mert különben igazán nem tudná az a szegény herceg, akiről alább szó leszen, hogy mit is csináljon. Tudniillik lopott az árva, — lopott, mint egy azon egyének közül, akiknek a bölcsőjében nem selyemből volt a fehérenemű s akik — fidonc! — néha éhezni is szoktak. Mivel azonban a kleptomániát feltalálták, a hercegen segítve van. Egy kis szanatórium és minden rendben van.

Berlinből jelentik:

Wrede herceg bazedovi kastélyában névtelen följelentés alapján házkutatást tartottak a nagymennyiségű, különböző elsőrangú szállókból származó ezüstneműt találtak ott. Az ügyészség a fölütést keltő ügyben megindította a vizsgálatot. A gyönyörű fekvésű Bazedow kastély, a mely Meklenburgban, Malchin közelében van, a Hahn-grófi hitbizományhoz tartozik s Wrede herceg a múlt évben bérelte ki több esztendőre nyári tartózkodása helyéül. Wrede Adolf herceg második feleségével, a ki nagyon argentiniai családból származik és harminc tagból álló cselédségével lakik a kastélyban. Jelenleg a herceg és felesége Spanyolországban időzik.

A hercegi pár távollétében történt, hogy egy április közepén elbocsátott szolgálólányra házkutatást tartottak a kastélyban s ekkor találtak meg a nagymennyiségű ezüstneműt, a melynek értéke aránylag nem nagy, mert az ezüst nem nemes fémmel van keverve. Az ezüstnemű nagy része a párisi d'Orsay-szállóból származik, de azonkívül több elsőrangú berlini szálló ezüstneműjéből is találtak számos darabot a kastélyban.

Az egyik föltevés szerint a hercegi pár kleptomániában szenved, mert másként aligha volna érthető, hogy a duggazdag herceg vagy a felesége ilyen kevésbé értékes tárgyakat lopott

volna. Az sem lehetetlen azonban, hogy a hercegi pár cselédségéből lopta el valaki az ezüstneműt azokban a szállókban, a hol a hercegi pár megfordult, de ebben az esetben érthetetlen, hogy miért rejtette el a lopott tárgyakat a hercegi pár ezüstkamrájában.

A lefoglalt ezüstneműből a párisi d'Orsay-szállóból származik ötvennyolc tál, kilenc mártásos csésze, tizenegy főzelékes tál, egy tucat kávé- és tejes kanna és több más tárgy. A többi ezüstneműt berlini és müncheni szállókból lopták el. A vizsgálóbíró Wrede herceg és felesége, továbbá Weidig kisasszony, a hercegi pár háztartásának vezetője ellen elfogató parancsot adott ki. Az elfogató parancs folytán tegnap letartóztaták Madridban Wrede hercegnőt.

A legsötétebb Aradmegyéből.

(Gyilkosság Borosjenőn.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Hoszu ideig, talán egy-két hétig volt árva ez a rokonszenves rovat. A közönség bizonyára örömmel nélkülözte az aradmegyei barátságatlan állapotokra nézve jellemző véres eseteket, amelyek rövid időközökben nyomon érik egymást. Tegnapi ismét történt egy ilyen eset a bicskázások és revolverezések főfészkeiben, Borosjenőn. Az aradi ügyészségre érkezett jelentés szerint a részletek a következők:

Tegnap, vasárnap délután a borosjenői román legények egy része Bildhauer József kocsmájában dicsérte bor mellett az urat. Az elfogyasztott nagymennyiségű alkohollal arányban nőtt a flatalság jókedve, amely később harcias hangulatba csapott át. Két legény, névszerint Buridán Györgye és Jósza Mikuláj italozás közben összeszóvalkozott, aminek már-már verekedés lett volna a vége, ha az időközben megjelent községi rendőrség szét nem választotta volna a bírokra készen álló legényeket.

A két hevesvérű ifju látszólag megjuhászodott az incidens után. Este nyolc órakor távoztak el a kocsmából. Buridán és Jósza a kocsmasajtóban békésen elváltak s az egyik jobbra, a másik balra indult.

Alig váltak el azonban egymástól, Buridán Györgye visszafordult és Jósza Mihály után lopózott. Ez észrevette a mögötte sompolygó alakot, aki épen ütésre emelte furkósbotját, amikor Jósza megfordult és kicsavarta a kezéből a fűtköst. A lefegyverezett támadó erre revolvert rántott, mire Jósza futásnak eredt. Buridán kétszer a menekülő után lött s azzal szó nélkül elpárologott.

Az egyik golyó Jósza tüdejébe hatolt, a másik pedig combjába furódott. A sérültet azonnal orvoshoz vitték, aki a lábából kivette a golyót. A tüdején ejtett sérülése azonban olyan súlyos természetű, hogy aligha éri meg a reggelt. Még eszméletnél volt, amikor kihalgatták részletesen az egész ügyről. A tettest a mezőn fogták el és beszéltették a járásbíróra.

EGYESÜLETI ÉLET.

A vasutasszövetség ünnepe.

— Közgyűlés és bankett. —

Arad, május 7.

A vasutasok országos szövetségének aradi kerülete tegnap tartotta fennállása óta első ünnepélyes évi közgyűlését a Tóth Endre-féle vendéglő helyiségeiben.

A közgyűlést, amelyen a tagok legnagyobb része megjelent, délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg Bene Gyula szövetségi elnök. Majd a szövetség énekkara elénekelt a himnuszt,

amelynek elhangzása után *Bodnár Sándor*, a szövetség titkára felolvasta az évi jelentést. Azt, valamint a *Belloni* Dezső pénztáros által bemutatott számadásokat a közgyűlés elfogadta és a tisztikarnak buzgó fáradozásáért köszönetet szavazott.

Este társasvacsora volt, amelyen többek között megjelentek *Barabás Béla* és *Nagy Sándor* dr. országgyűlési képviselők és *Péterffy Antal*. Az első feleköszöntőt *Bene Gyula* elnök mondta a távollevő vasuti üzletvezetőre, aki rosszullete miatt az ünnepélyen nem vehetett részt. *Szilágyi Mihály* ellenőr *Barabás Bélára* üritette poharát. *Barabás* szép beszédben köszönte meg az ovációt és ültette a jelenvoltaikat. *Nagy Sándor* dr. a vasutasok családjaira üritette poharát.

A társasvacsorát kitűnően sikerült táncmulatság követte, amely a hajnali órákig tartott. A mulatságon a következő hölgyek vettek részt:

Asszonyok: Bene Gyuláné, Pataki Jánosné, Jankó Gézané, Hanner Mihályné, Tamastyik Jánosné, Prókai Józsefné, Halmi Ferenccé, Éber Nándorné, Bodnár Miklósné, Farsang Pálné, Fehér Imréné, Vagner Pálné, Dénes Vilmosné, Kiss Jánosné, Buszi Jánosné, Szécsi Vilmosné, Behlendi Istvánné, Bot Lajosné, Bodnár Sándorné, Stock Gusztávné, Binder Gyuláné, Szijj Pálné, Blasska Ernóné, Kreiling Péterné, Vannai Károlyné, D. Szabó Mihályné, Végh Sándorné, Bányai Gézané, Polgár Andorné, Mistét Jánosné, David Antalné, Pérfi Pálné, Belloni Dezsőné, Szilágyi Mihályné, Wirth Jánosné, Hamar Mihályné, Gábor Lajosné, Mészáros Istvánné, Grim Klementin, özv. Juhász Istvánné, Laesu Jánosné, Nagy Sándorné, Meer Mártonné, Patay Lajosné, Csékényi Józsefné, Sávolt Józsefné, Virag Lajosné, Kovács Mártonné, Török Károlyné, Dooreck Imréné, Damian Károlyné, Jasek Ferenccé, Töröcsik Károlyné, Thurzó Károlyné, Roth Antalné, Molnár Istvánné, Benkó Károlyné, Csokonyi Józsefné

Leányok: Udvari Annuska, Bone Ilonka, Bodnár nővérek, Rtinger Hedvig, Szabó Terike, Strauber Gizela, Regényi Lenke, Bayer Margit, Lassu Agnes, Nagy Annuska, Csékényi Rózsika, Sávolt Mariska, Gyurmann Julia, Putarich Mariska, Csokonyi Rózsika.

(*) Az aradi iparos ifjak önképző egylete holnap, kedden este 8 órakor az egylet helyiségében választmányi gyűlést tart, melyre a tagok okvetlen megjelenését ezton is kéri az elnökség.

A finác buja.

(Egy kis panama.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Érdekes ügyet tárgyalt ma délután az aradi törvényszék vádtaácsa. Az alapjában véve jelentéktelen ügynek az a körülmény kölcsönöz érdekességet, hogy a magánvádló a pör további folyamán alighanem vádlottá fog átalakulni. A bonyodalmas bűnpör tárgyalásáról az alábbiakban számolunk be:

A múlt év szeptember havában történt, hogy *Fehér Ferenc*, pankotai pénzügyőri felügyelő hivatalos minőségben ifj. *Bogár Györgye* kovaszinczi pálinkafőzőnél járt. Beszélgetés közben *Bogár* ama kívánságának adott kifejezést, hogy szeretne huszonnégy óra hosszalg szeszt főzni, úgy azonban — és itt az adóra célozott — hogy ne kerüljön sok költségbe. *Fehér* erre azt felelte, hogy a dolog nem ütközik nagyobb akadályokba, csupán tizenkét koronába kerül.

Fehér állítólag felvette a tizenkét koronát, de az összeggel nem számolt el illetékes helyen. Közben *Bogár* pálinkáját megadóztatták, mire az a tizenkét koronák irányában a pénzügyőrt följelentette a pénzügyigazgatóságnaál. *Fehér* tehát kénytelen volt hatósági személy megrágalmazása címén vádat emelni *Bogár Györgye* ellen.

A tárgyaláson, amelyet *Bittó József* tör-

vényszéki bíró vezetett, beigazolást nyert, hogy *Fehér* elfogadta a tizenkét koronát. A vádlott emez állítását *Pakurár Györgye*, *Luga Mihály* és *Gábor Péter* tanuk vallomása is támogatta. Ezen az alapon a törvényszék *Bogár Györgyöt* felmentette a vád alól.

Fikker Károly kir. alügyész azonban megfelebbezte az ítéletet. Egyben bejelentette a törvényszéknek, hogy abban az esetben, ha a felsőbb bíróság a felmentő ítéletet helyben hagyja, *Fehér Ferenc* ellen megvesztegetés és hamis tanúzásra való rábíráds címén vizsgálatot indít az ügyészség.

Az aradi mandátum.

A függetlenségi-párt határozata.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

A történetek után teljes bizonyossággal megállapíthatjuk, hogy *Barabás Béla*, a háromszoros honatya lemond aradi mandátumáról és a politikailag exponáltabb fővárosi megbízást fogja vállalni. Ennek az lesz a természetes következménye, hogy körülbelül másfél hónap múlva új választás lesz Aradon. Ezek a kérdések azok, amelyeknek megbeszélése céljából az aradi függetlenségi párt végrehajtó bizottsága tegnap délelőtt ülést tartott a Millennium-vendéglő különtermében.

A jelentéktlenebb pártügyek elintézése után az értekezleten elnöki *Mülel Lajos* dr. bejelentette a bizottságnak, hogy Aradváros *Barabás Bélát* választotta meg képviselőjének. Ezzel kapcsolatban előterjesztette, hogy *Barabást* Aradon kívül a főváros VII. kerülete és Nagyvárad is képviselőül választotta s így alapos az aradi függetlenségi pártnak az az aggodalma, hogy *Barabás* a VII. kerület mandátumát tartja meg. Ezt az aggodalmat támogatja *Barabás*nak az ülés előtt tett ama kijelentése is, hogy e kérdésben nem tud eredményt mondani, mivel a központban is vita tárgyát képezi, hogy melyik mandátumot tartsa meg.

Mülel Lajos dr. előterjesztése után *Nagy Kálmán* a következő határozati javaslatot nyújtotta be:

„Mint hogy a függetlenségi párt az itteni pártnak nem parancsolhat és ha valamely párt-határozat a párttagokra nézve pártfegyelem szempontjából kötelező, akkor hozzon az országos függetlenségi párt olyan határozatot, a melyben megkéri *Barabást*, hogy az itteni mandátumát tartsa meg. Együttal kéri annak kimondását, hogy a határozatnak azonnal szerezzenek érvényt, hogy elejét vegyék a központ határozatának.”

Azután *Vizer Lajos* indítványozta, hogy egy ötszáz tagu *monstre-küldöttség* keresse föl a párt központi vezetőségét, hogy határozatában mondja ki *Barabás Bélára* kötelezőleg az aradi mandátum megtartását.

A *Nagy Kálmán*-féle javaslat szenvedélyes vitákra adott alkalmat, végül azonban a bizottság *Vizer Lajos* indítványával kiegészítve, egyhangulag magáévá tette azt.

Ezek után még a jelölés kérdésében kellett volna a bizottságnak határoznia. Mint hogy azonban *Barabás* még nem nyilatkozott az irányban, hogy melyik két mandátumról mond le, korai dolog lenne új jelöltekről beszélni, legalább is hivatalos formában ez lehetetlen. Az ülés be-rekesztése után mindamelllett megindultak a találgatások az aradi mandátum sorsát illetőleg.

Paktum

az aradi közjegyzőségre.

(Egy választás rejtelméből.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Tudvalevő dolog, hogy az aradi közjegyzőségre, amely *Bonás Döme* halálával megüresedett, tömérdek aspiráns akadt. A románok ugyan azt vitatták, hogy ez az állás az 6 számukra van fenntartva, de a komoly jelöltek közül mégis leginkább *Mülel Lajos* neve jött forgalomba. Most azonban érdekes dolgok kerülnek ki. A románok egész egyszerűen eligérték az aradi közjegyzőséget, cserébe egy kerületért, amelyben a román jelöltesélyeinek javítása céljából a választást megghusultnak kellett kijelenteni. Ez a kerület a szilágycsehi, ahol a választási elnök az összes bizalmi férfiakkal együtt lemondott állásáról s így megghusította a választást. Ez — állítólag — azért történt, mert a románok odaigérték az aradi közjegyzőséget az elnöknek.

Az *Ujság* tegnapi számában „Az új rendszer” című cikkben, amely a közönség hozzászólásait tartalmazza, a következő levél jelent meg:

Tekintetes szerkesztőség!

A Szilágycsehből megghusult választásról való tény a következő:

Monó Gyula választási elnök, Sz.-Cseh község szülöttje, a megyei függetlenségi párt elnöke a választást megelőző nap délutánján Sz.-Somlyóról — ahol királyi közjegyző — megérkezett és a nélkül, hogy a szavazatszedő bizottság tagjaival érintkezett volna, illésfalvára, a nemzetiségi jelölt lakhelyére egy század katonaságot küldött ki, hogy az oláh jelölt katonaság fedezete alatt szedje össze a választóit és hogy őket másnap, a választás reggelén — a mint történt is — bekísérje. Ezt látva a bizottság tagjai, névszerint: id. *Pojlák József*, *Lenhart Vilmos*, *Makai Pál* dr., *Pap Gyula* dr., *Dóri Ernő*, *Gyulay Lajos*, *Papp László*, *Ady Sándor*, *Boros Ignác* és *Kovács Gábor*, tisztségükéről lemondottak és így a választás nem volt megtartható.

Az ebből látszik, hogy az egész vonalon paktum volt. A választási elnök állítólag azért adta magát erre a szerepre, mert a megyei román bizottsági tagok a megyénél utóbb tartott tisztviselői választáson segítségére álltak és állítólag az aradi — eddig román embernek fenntartott — királyi közjegyzőséget neki ígérték.

A sz.-csehi kerületet ilyen módon mindenáron oda akarták dobni a nemzetiségi jelöltnek. Tánadon is azzal a feltétellel lépett vissza a nemzetiségi jelölt, ha biztosították, hogy itt meg lesz választva illésfalvi *Papp György*. S mind ezt megghusította a lemondott hazafias bizottság.

G. M.

Mi igaz a dologból, mi nem: azt nem kutathatjuk. A lényeg az, hogy a választási elnök mindenesetre megkapja a maga büntetését. Mert hogy az aradi közjegyzőséget nem a románok osztogatták, az körülbelül bizonyos.

MULATSÁGOK.

(—) Az első majális. A vaggongyári munkások szakegylete vasárnap a csálai erdőben sikerült majálist rendezett. A majáliston különféle trófiás játékokkal és versenyekkel szórakoztatták a nagyszámu vendégsereget, mely az esti órákig kitűnő hangulatban volt együtt.

(—) A haladás asztaltársaság mulatsága. Az aradi Haladás asztaltársaság vasárnap este a városligeti vendéglő nagytermében jól sikerült táncvigalmat rendezett. Ezt megelőzőleg a

műkedvelők a „Nesze semmi, fogd meg jól” című három felvonásos bohózatot adták pompás előadásban. Magy sikere volt *Kwissé* Margit kisasszonynak, aki a darab fő női szerepét játszotta. A tánc a hajnali órákig tartott.

Beksics Gusztáv meghalt.

Halál a pásztorórán.

(A megisméltódott Münnich eset.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

Münnich Aurélnak, a közeli napokban elhunyt volt országgyűlési képviselőnek nagy port felvert esete ma szinte teljesen azonos módon ismétlődött meg a magyar közélet és irodalom egy másik kitűnőségével, Beksics Gusztávval. A véletlen különös furcsaságai között is szinte megdöbbentő, hogy pár alatt ilyen egyformasággal ismétlődjék meg egy körülményeiben, a szereplő személyek egyéniségében és a halál módjában is megegyező eset, amely méltán foglalkoztatja érdekességénél fogva az egész főváros lakosságát.

Budapesti tudósítónk táviratozza:

Beksics Gusztáv volt országgyűlési képviselő, a hivatalos lap szerkesztője ma délután két órakor meglátogatta egy nőismerősét, aki a Váci utca 2 ik szám alatt lakik. Az illető hölgygel Beksicset már régebben igen bensős barátság fűzte össze. Mióta a kitűnő publicista neje meghalt, itt keresett vigasztalást Beksics, aki gyakori vendég volt a hölgnél. A lakást is ő bérelte s ő rendezte be barátnője számára.

Alig időzött Beksics rövid ideig a hölgnél, az pongyolában, sikoltozva rohant ki a cselédséghez. Csak ennyit tudott kiáltani:

— Orvost, orvost!

Azzal visszazaladt a szobába, ahol Beksics Gusztáv elkéült arccal, eszméletlenül feküdt a padozaton. A csókok közepette érte el a vég: rosszul lett és mielőtt segítségre gondolni is lehetett volna, összeesett. A hatalmas, életerős embert szívvelhűdés érte és pár pillanat alatt végzett vele. Mire az orvos megérkezett, Beksics Gusztáv már halott volt.

A megdöbbentő esetről értesített mentők hamarosan megjelentek a hatalmas bérpalota kapuja előtt, ahol akkorára már százakra menő népcsoport keletkezett. A holttestet elszállították a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol fel fogják boncolni.

A gyászír az egész fővárost villámgyorsan járta be. Mindenütt arról beszéltek, hogy Münnich is Beksicscsel egy politikai táborban volt s együtt maradtak ki a Házból a januári választásokon. Ő is, mint Münnich tekintélyes közgazdasági tevékenységet fejtett ki s ime, a halál körülményeiben is összetalálkozott régi politikai harcstársával.

Beksics Gusztáv 1847-ben született Somogy-megye Gamás helységében. Tanulmányait Kaposvárott, Kecskeméten, középiskoláit Pécsen végezte. Mint jogász kezdte írói működését 1869-ben; ekkor ismerkedett meg Kemény Zsigmond báróval. Kezdetben a szépirodalommal foglalkozott, spanyolból fordított és szindababokat is írt. A politikai cikkírást azt „Ellensér”-nél kezdte. 1877-ben megelőzőleg azonban letette az ügyvédi vizsgát és mint segédfogalmazó működött a királyi táblán. Innétől főleg jogi és történelmi tanulmányokkal foglalkozott; az utolsó éveket túlnyomóan politikai és modern kortörténelmi tanulmányok és cikkek írásával töltötte. „Spartacus”, „Timoleon” és egyéb álnév alatt megjelent politikai és társadalmi tartalmu tanulmányai és röpiratai annak idejében nagy feltűnést keltettek és hosszadalmas tollharcot okoztak. 1864-től 1894-ig a sepsi-szent-györgyi kerület szabadalvópárti képviselője volt; 1894.

márciusában minisiteri tanácsossá nevezték ki a miniszterelnökséghez. Mint ilyen a közjogi és nemzetközi ügyosztály élén állott. Minisiteri tanácsosi állásról 1896-ban lemondott, hogy újra képviselő lehessen. Ezen idő alatt írt több fel-tűnést keltett művet a nemzetiségi kérdésről, a mely német és francia nyelven is megjelent és a román liga által félrevezetési európai közvéleményt Magyarország viszonyairól fővilágosította. Ilyenek: „La Question Roumaine”, „La consolidation interieure de l'Autriche Hongrie” stb. A nemzeti politikának faji alapra való helyezését fejti ki egyik munkája: „A magyar politika új alapjai, kapcsolatban a magyar faj terjeszkedő képességével és a földbirtokviszonyokkal.” A „Magyar Nemzet” főszerkesztője volt, amely állásától akkor vált meg, mikor az hivatalos lap szerkesztőjévé nevezték ki. Ezt az állását máig megtartotta. Az igazságügyi és a felirati bizottság tagja volt az 1901—1905-ös parlamenti ciklusban.

Erdskes, hogy a legutóbbi években a hasonló esetek igen gyakoriak. Faur Félix, a francia köztársaság elnöke az Elliseében ugyancsak pásztorórán halt meg. Halála körülményeit sokáig titkolták, de azok mégis napfényre kerültek. Nálunk a Münnich eseten kívül az utóbbi években nagy port vert fel az Adria tengerhajósági részvénytársaság igazgatójának, Tóth Gézának halála. Tóthot a neje meglepte egy pásztorórán s az ebből támadt pörpatvar annyira felizgatta a vérmes embert, hogy szívvelhűdést kapott és meghalt.

Más verzió szerint így jelentik a haláleset történetét:

Beksics Gusztáv délelőtt 11 órakor a szentendrei vicinális vasut-n érkezett Budapestre pomázi birtokáról. A pályadvarról a 210. számú bérkocsin egyenesen a Váci utca 2. számú ház elé hajtatott, ahol egy ismerősénél ebédhez volt hivatalos. Beksics, aki évek óta tüdőtügy-lásban szenved, nem használta a fölvonót, hanem gyalog akart fölmenni az első emeletre. A harmadik lépcsőfoknál azonban visszafordult.

— Nem tudok lépcsőt mászni, mondta a liftkezelőnek, vigyen föl maga.

Ebéd előtt jókedvűen beszélgetett ismerősével és ennek családjával, ma d fölolvasta a Budapesti Hírlap vasárnap számában *Három csillag* cím alatt megjelent vezércikkét és jókedvűen mondotta:

— Sohasem dolgoztam oly könnyen, mint most. Két óra alatt írtam ezt a cikket.

Ebéd alatt, fél kettőkor beszélgetés közben hirtelen elcsuklott a hangja, arca elkéült és holtan rogyott le a szőnyegre. Rögtön elküldtek a család házi orvosáért, de ez, valamint a később megjelent orvosok és mentők már csak Beksics halálát konstatálhatták. Az orvosok úgy nyilatkoztak, hogy a halált *szívvelhűdés* okozta. Délután három órakor elszállították a holttestet a törvényszéki bonctani intézetbe.

SPORT.

Az Aradi Atlétikai Klub Szegeden

— Meghíusult football-mérkőzés. —

Arad, május 7.

Mint vasárnap számunkban megírtuk, az aradi athletikai club football csapata tegnap Szegedre utazott, hogy a „Szegedi athletikai klub” csapatával az új szegedi sporttelepen megmérkőzzék. Az érdekesnek ígérkező mérkőzés azonban váratlanul közbejött akadályok következtében nem történhetett meg. Vasárnap reggel indultak el Aradról az atleták footballistái közül 7-en, négy pedig a délben induló gyorsmotorral követte társait, úgy gondolkozván, hogy a játék csak d. u. 4 órakor kezdődik, ők pedig már 8 órakor Szegeden lesznek s így elég idejük lesz előkészülni a játékra. Azonban az atleták terveznek s e gyors motor végez. Így történt, hogy

az aradiak 3 óra helyett 5 óra után érkeztek Szegedre.

A szegedi közönség megunva a várkozást, követelte a játék megkezdését. Mérkőzésről ily formán szó sem lehetett s e helyett barátságos mérkőzés megtartását határozta el a két klub. Ez meg is kezdődött s az aradiak 7 emberrel álltak ki a szegediek teljes csapata ellen. De Szeged város szép számban összegyűlt sport-szerető közön égének még az ilyként redukált sportélvezetben sem volt része. Röviddel a játék kezdete után hatalmas záporosó eredt meg. Játékosok s a közönség csurom víz lett néhány pillanat alatt; a labdára araszos sár tapadt, a pálya sártengerré változott s a játékosok folytonos elcsuszása, bukácsolása tette derüssé a most már barátságatlan mérkőzést. Be szüntették a játékot s a szegediek kijelentették, hogy kárpótlásul legközelebb *Aradra jönnek* s itt fogja a két csapat a mérkőzést megtartani, ha csak az időjárás ismét nem akadékoskodik.

A város közönségének figyelmét előre felhívjuk az érdekes mérkőzésre, mely hivatra lesz eldönteni, kinek a football-csapata jobb: Szegedé-e, avagy Aradé.

A választások furcsaságaiból.

(A diskvalifikált jelölt. — Egy kis mulasztás.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Most kezdenek csak igazában felszítüre vetődni a választások legérdekesebb furcsaságai. Olyan dolgok ezek nagyrészt, amelyek először a mandátumokért folyt nagyszabású tülekedésről, másrészt arról a nagy mohóságról tesznek tanubizonyságot, melylyel az elvek hű bajnokai az egyedül üdvözítő kormánypárt karjai közé rohantak. Ime egy pár közülök:

Czigler Sándor, aki a székelyhídi kerületben 48-as jelöltként lépett föl, s aki névjegyén is büszkén hirdette képviselőjelölti voltát, a választási harcban egy plakát révén összeütközésbe jött az ellentábor egyik vezéralakjával, Pozsgay Károlyval. Ma pedig röviden és szárazon a következő kis nyilatkozat jelent meg meg Pozsgayhoz címezve egyik nagyváradi lapban:

Kezves barátunk!

Czigler Sándor 48 függetlenségi képviselő-jelölt urtól az aláírásával ellátott Székelyhídon 1906. április 30-án kelt nyomtatvány read vonatkozó sértő tartalmáért megbízásod folytán elégtételt kértünk, de mert a tárgyalások folyamában léte alatt megíudtuk, hogy Nagy János ur Czigler Sándor urat nyomtatványban legazemberezte, ezen Czigler Sándor urat mélyen kompromittáló nyomtatványokat 1906. április 29-én Székelyhídon terjesztette s állításait bebizonyítandó, huzamosan Székelyhídon tartózkodott, Czigler Sándor ur mindezeket tudva. Nagy János urtól elégtételt nem kért, állításait még csak meg sem cáfolta, ezért mi Czigler Sándor urat megbízottai, dr. Vámos Andor és dr. Penkert Mihály urak előtt *diskvalifikált egyénnek nyilvánítottuk* s kijelentettük, hogy mint ilyen, neked elégtételt nem adhat s ezen ügyet a te részedről a lovaglasság szabályai szerint befejezettnek jelentettük ki.

Midőn van szerencsénk erről téged értesíteni, mellékeljük Nagy János ur ide s aláírásunkkal is ellátott nyomtatványait s a „Polgár” március 30-án megjelent 88. számát s az általunk felvett jegyzőkönyvet azzal, hogy Czigler Sándor ur megbízottai a jegyzőkönyv aláírását megtagadták.

Székelyhíd, 1906. május hó 8-án.

Baráti üdvözléssel

Bihari Lajos

Landt József.

A koalíciós világ olyan hirtelen jött Magyarországra, hogy igen sok embernek ideje se volt arra, hogy bukott pártjából kilépjen. Ilyen apró feledékenységet hoz nyilvánosságra egy nyílt levél a „Nagyváradai Napló” című lapban. A nyílt levél így hangzik:

Nyílt levél

Nagyságos Korda Andor urhoz
országgyűlési negyvennyolcas képviselő
a magyarországi szabadelpárt elnökéhez
M. Cséke.

Felhívom önt, legyen szíves a magyar csékel szabadelpárt tagjait összehívni, hogy azok a párt fennmaradása, vagy feloszlata felett határozhassanak.

Dobresten, 1906. évi május hó 8-án.

Tisztelettel

Darvas Imre,

a magyar csékel szabadelpárt
társelnöke.

Hát hiszen szép, szép, ha valaki feledékeny. De ilyen magasfokú feledékenységet mégis ritkán látott a világ. Hja, az elvek hü harcosai...

A főispáni installáció.

(Május 15.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 7.

Aradvármegye törvényhatósági bizottsága, ma délelőtt Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen egyhangulag elhatározták, hogy Károlyi Gyula gróf főispánt a május 15-én tartandó diszközgyűlésen iktatják be ünnepiesen hivatalába.

A közgyűlésről az alábbi tudósítás számol be:

Az aradmegyei törvényhatósági bizottság ma délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tartott. Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán elnöki megnyitó beszédében melegen üdvözölte a megjelent bizottsági tagokat, mire Schill József főjegyző felolvasta Vásárhelyi Béla volt főispánnak következő bucsulevelet:

Tekintetes törvényhatóság!

Az alkotmányos miniszterium kinevezése folytán az egyetértés nemzet és királya között helyreállt. Az én misszióm — mely szerint a nehéz idők dacára a közigazgatás menetét biztosítom — végét érte. Mídon a város és megye élen viselt állásomtól ő felsége kegyelme folytán megválok, hálás szívvel mondok köszönetet a megye és város közönségének és tisztikarának azon bölcs mérsekletért, mely lehetővé tette, hogy az elmúlt válságos körülmények között is a közjó és törvényhatóság érdekeit erőnkhez mértén szolgálhattuk. A zimankós tél elmúlt! A természet ébredésével leghőbb óhajom, hogy a tavasz a munka jegyében valóra váltsa a jövőbe vetett reményeinket!

A törvényhatóságnak

Aradon, 1906. április hó 21-én.

legáltalánosabb szolgálja
Vásárhelyi Béla.

A közgyűlés tudomásul vette a bucsulevelet és irattárba tette.

Ezután Schill József főjegyző felolvasta Andrássy Gyula gróf belügyminiszternek leiratát, mely szerint a király Károlyi Gyula gróf aradmegyei nagybirtokost Aradvármegye főispánjává nevezte ki. A főjegyző előterjesztésére a közgyűlés elhatározta, hogy az új főispánt a május 15-én délelőtt tíz órakor tartandó diszközgyűlésen nagy ünnepélyességgel iktatja be hivatalába.

A diszközgyűlés egybehívója és elnöke Dálnoki Nagy Lajos dr. alispán lesz, akinek üdvözlő beszéde után Károlyi Gyula gróf főispán leteszi a hivatali esküt és elmondja programbeszédét. Ezután Schill József főjegyző fog ünnepi üdvözlő beszédét tartani a vármegye közönsége, valamelyik bizottsági tag pedig Aradvármegye törvényhatósági bizottságának nevében. Az üdvözlések után alighanem valamelyik román bizottsági tag fog felszólalni, hogy egyrészt reflektáljon a főispán beköszöntőjére és az üdvözlő beszédekre, másrészt pedig, hogy a román nyelven álmondott beszéddel megzavarja a diszközgyűlésnek ünnepélyes lefolyását.

A megyei beiktató közgyűlést Aradváros installációja követi, mely után a főispán küldöttségeket fogad, majd résztvesz a tiszteletére rendezett nagy ünnepi lakomán.

Az utolsó választások.

(A küzdelmek eredménye.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

A mai nappal befejeződtek Magyarországon területén a képviselőválasztások. Ami hátra van, az csak utócsatározás olyan kerületekben, ahol meghiusult a választás, vagy ahol pótválasztás lesz. A kettős mandátumok birtokosainak kerületei közül is hat újra választ. Az általános választásoknak azonban ma volt utolsó napjuk.

A mandátumért folytatott küzdelmekről a következő tudósítást adjuk:

Harc a mandátumért.

Budapest VIII. A józsefvárosi választáson minden lehető eszközzel folyik a korteskedés. A Nagy Dezső-párt azt a hírt kolportálja, hogy a függetlenségi párt vezetősége dr. Havass Rezsőnek az aradi kerületet, Horváth Jenőnek a nagyváradai mandátumot helyezte kilátásba, ha pártjukkal a Nagy Dezső pártjához csatlakoznak. A dolognak természetesen semmi alapja nincsen.

A krassói kerületben Amacon a választás után az oláh nemzetiségi Lukácsiu választói megfenyegették és megtámadták a győztes dr. Pihssy István függetlenségi képviselő hivatát és verekezés közben Kovács József függetlenségi az őt támadó Dragos Gligort a kezében levő doronggal agyonverte. A verekezésnek még két halottja is van. Suta György és Suta János, azonkívül számosan megsebesültek, közülök hatan igen súlyosan. A főkolompókat letartóztatták s a szatmári ügyészséghez szállították.

Nagyváradon, miután kétségtelenné vált, hogy Barabás Béla a nagyváradai mandátumot nem tartja meg, szintén megindult a jelöltek kombinálgatása. A nagyváradai iparosok egyrésze Bertsey György ipartestületi elnököt jelölte. A magántisztviselők dr. Kreutzer Lipót jelöltsége mellett vannak, aki Budapesten az V. kerületben csak száznegyven szóval maradt kisebbségben Sándor Pál mögött.

Nagyszébenben a választás még folyik. Az I. kerületben délutánig leadtak Bruckner Vilmos pártonkívüli szász nemzetiségire 400, Hanákra 40 szavazatot. A II. kerületben Lindner Gusztáv szász 370, Szécs Géza dr. függetlenségi 192 szavazatot kapott.

A választás Bruckner és Lindner győzelmével végződött.

Békésről jelentik: Kecskeméthy Ferenc függetlenségi jelöltet 48 szótöbbséggel képviselővé választották.

Versecről jelentik: A választást délután befejezték. Szélessy Zoltán alkotmánypárti 978, Breinich Sebestyén, a német parasztpárt jelöltje 858 és Gyurits József szocialista 18 szavazatot kapott. A választás teljes rendben folyt le és a katonaság csak délelőtt volt jelen.

Selmecbánya. Hercegh Mihály függetlenségi tegnap délután érkezett Selmecbányára, ahol számos akadémiái hallgató, de kevés választó fogadta. Kíséretében csak Melha Armand érkezett néhány diákkal. Ebből bebizonyosodott, hogy Kossuth Ferenc nem támogatja Herceghet, ki tegnap este vissza is lépett a jelöltségtől. Erre a selmeci függetlenségi párt vezetősége este tíz órakor Szentiványi Albert tanárt léptette föl. Szentiványi jelölését a polgárság nagy örömmel fogadta és valószínűnek tartják, hogy győzni fog Pallavicini örgróf alkotmánypárti jelölttel szemben.

A választás eredménye ez lett, hogy Pallavicin 461 szavazattal Szentiványi 297 szavazatával szemben képviselővé választották.

Békés Csaba. A békés csabai kerületben ma ment végbe a választás. Bakos Mátyás függetlenségi párti áll Achim András parasztpártival szemben. A kedélyek meglehetősen fel vannak izgatva. A hatóság megtepte az óvintézkedéseket és egy század huszárságot és két század gyalogságot rendelt ki a rend fenntartására. A szavazást 1/9 kor megkezdtek. A közönség intelligenciája Bakos függetlenségi köré csoportosul. 9 óráig leadtak Bakosra 158, Achimra 19 szavazatot. Déli 12 órakor Bakosnak 258, Achimnak 411 szavazata volt. Délután 5 órakor pedig Bakos 600 szavazatával szemben Achimnak 800 szavazata volt.

Achim András 990 szavazattal képviselővé választották. Bakos 726 szavazatot kapott.

A választások mérlege.

A mai nappal befejeződtek az országban a választási küzdelmek. Csupán néhány kerület, ahol pótválasztás, vagy rendezavarások miatt új választás lesz, — továbbá azok a kerületek vannak még hátra, amelyeknek képviselői második mandátumot is kaptak s így egyik megbízásukról le kell mondaniok. Összesen 23 ilyen kerület van. A választás mérlege eszerint következőképp zárult:

Függetlenségi képviselő van	240
Alkotmánypárti	74
Néppárti	30
Ujparti	1
Szocialista	1
Szász nemzetiségi	12
Szerb	4
Román	14
Tót	8
Demokrata	3
Parasztpárti-	1
Pártonkívüli	7
Pótválasztás lesz	13
Új választás	5

Összesen: 413

A függetlenségi párt nyert 59 és veszített 2 mandátumot, az alkotmánypárt nyert 33-at, veszített 10-et, a néppárt nyert 7 és veszített 3 mandátumot, a nemzetiségek nyertek 16 és veszítettek 1 mandátumot.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

39 A tanács előterjesztése a Fekete József által bérelt közlegelő dűlőbeli 25 sz. 5 hold föld bérletének meghosszabbítása tárgyában.

40 A tanács előterjesztése Stefanov Jánosnak a jelenleg Stefanov Oresztie által bérelt közlegelőbeli 16 sz. 5 hold föld bérletének az ő nevére való átírása és meghosszabbítása iránti kérvénye tárgyában.

41. A tanács betérjesztli a régi fajármas lúd átvételére vonatkozó szerződést jóváhagyása végett.

42 Ozv. Weitzer Jánosné kérvénye néh: Weitzer Janos gráci síremlék költségének megtérítése tárgyában.

Wekerle a királynál.

Jönnek a vivmányok!

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

Wekerle a napokban Bécsbe megy és jelentést tesz a királynak a választások eredményéről. Azután hazajön és hozza magával a vivmányokat, amelyek abban csucsorodnak ki, hogy ezentul *Hier!* helyett *Jelen!*-nel is lehet jelentkezni a szemléken a póttartalékosoknak. Ezenkívül hozza mindazt a vivmányt, amit *Tisza István* már megkapott. Azt azonban, hogy mit fog szólni a király a megígért 67-es többség elmaradásához, egyelőre a legöregebb politikai időjósok sem sejtik.

A kölcsönösség kedvéért Hohenlohe, az új osztrák miniszterelnök Budapestre jő, hogy a delegációk dolgában értekezzenek a magyar kormányval.

Wekerle Bécsben.

A kormány tagjai ma délután *Wekerle Sándor* elnöklete alatt *Kossuth Ferenc* lakásán tanácskozást tartottak, amelyen elintézték a függőben levő főispáni kérdéseket s foglalkoztak az országgyűlés megnyitásának és a delegációk egybehívásának kapcsán fölmerült kérdésekkel. A tanácskozás eredményeként *Wekerle* miniszterelnök holnap *Bécsbe* utazik, hogy jelentést tegyen a királynak a választások eredményéről és előterjesztést az országgyűlés megnyitásáról.

Wekerle előterjesztései.

Wekerle megnyugtató előterjesztéssel járul a király elé. A kormány és a többség állják a vállalt kötelezettséget és állják az általános titkos választói jognak azt a mértékét, a meddig *Kristóffy* törvénytervezete terjed. A választói jog szabályozásának kérdése különben a magyar képviselőház megalakulása után nyomban foglalkoztatja. A képviselőház nagyszámu bizottságot küld ki e fontos törvénytervezet előkészítésére és átirattal kérni fogja a főrendiházat, hogy az előkészítő bizottságban néhány taggal képviseltesse magát.

Wekerle előterjesztéseinek második részlete vonatkozik a delegációkra és tulajdonképpen itt fog megtörténni a trónbeszédben csak sejtésként megnyilatkozó *katonai engedmények* részletes körülírása. Ezek az engedmények nem terjednek túl a szabadelvű pártnak adott kedvezéseken, de megvalósításuk rövid határidőhöz lesz kötve és a honvédségnek tüzéséggel való felszerelése már a *delegáció jelen költségvetésében kifejezésre jut.*

Megadatik az a kedvezmény is, hogy

a tartalékosokat nem zaklatják szemléjükön, ha tulajdon nemzetiségük nyelvén jelentkeznek. Ez nem kizárólagos magyar vivmány. Ezt a vivmányt *Hohenlohe* herceg osztrák miniszterelnök szerezte meg kedvezésül a csehek és lengyelek számára az általános szavazati jogért. Lesz *Wekerle* miniszterelnök előterjesztése közt ki nevezés is. Hir szerint *Teleki Arvéd* gróf, az új fiumel kormányzó.

Hohenlohe Budapesten.

Bécsből táviratozzák: *Hohenlohe* Konrád herceg osztrák miniszterelnök a jövő hét csütörtökén *Budapestre* utazik, hogy *Wekerle* miniszterelnökkel a közös ügyekre vonatkozó kérdésekről és a delegációk összehívásáról tanácskozzék.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

Nyárai hangversenye.

Arad, május 7.

Nyárai Antal, az aradi színtársulat kiváló tagja, vasárnap úgy erköcsli, mint anyagi szempontból fényesen sikerült hangversenyt rendezett. Vállalkozása különösen abból a szempontból volt érdekes, hogy miképen lesz képes az egész műsört egymaga betölteni? *Nyárai* fényesen rácsáfolt azokra, akik aggodalmakat támasztottak ebbeli próbálkozása iránt. Érdekes és mulattató tudott lenni mindvégig és még a nagyszabású műsor utolsó számait is az ő megszokott temperamentumos előadásában élvezhette a Fehér-Kereszt nagytermét zsufolásig megtöltött előkelő közönség. Az a kiapadhatatlan humor és jókedv, amely *Nyárai* színpadi alakításait kiválóvá, sőt egyénivé teszi, a hangversenyterem dobogóján sem hagyta cserben a művészt, és a legkényesebb és a változatosságot kedvelő igényeket teljes mértékben kielégítette.

Bevezetésül egy *Ivette Guilbert* műsorából való *A csavargó* című francia balladát énekelte a művész, oly természetes drámai accentussal, amelynél különbet a legnagyobb dalénekeseknél is ritkán tapasztalhatunk. Kis terjedelmű, de szép és érces baritonja pompásan érvényesült a hatalmas teremben és ott, ahol inkább szavalni kellett, szintén megdöbbentően realiztikus volt. *Petőfinek Falu* végén kurta kocsmá kezdetű versét nagy komikai vénával adta elő. *Tarnay Alajos*nak két végtelenül bájos dalával, az *Ugy e Jani?* és *A vén kocsis* címűekkel frenetikus hatást ért el.

A kuplé-énekes *Nyárait*, úgy hisszük, nem kell külön méltatnunk. Ebben a zsánerben országos híri nevet szerzett magának. Kifoghatatlan komikai vénája pompásan érvényesült *Faragó Rezső*nek *A vén bitang* című költeménye elszavalásánál. A pompás költemény, valamint *Kaszab Géza* *Az ingyen kenyér* című, drámai hatásokban gazdag költeménye *Nyárai* előadásában mély hatást keltett.

Óriási hatást ért el a művész *Beranger*nek *A szenátor ur* című komikus versének elszavalásával. Ezzel az egy számmal elmehetne európai körutra. *Mohos Ágoston*nak *En* című gyönyörű lírai poémáját hatalmas drámai erővel adta elő a művész.

Szóval mindenképen sikerült est volt a vasárnap. Az egybegyűlt előkelő közönség nem győzte eléggé tapsolni *Nyárai* Antalt, aki legnagyobb sikerei közé számíthatja ezt a hangversenyt. Az énekszámokat *Tilger Árpád* színházi karmester kísérte diszkrét művészettel.

Barabás nem lesz alelnök.

(Ellentétben a szövetséget kormányzóval.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 7.

Barabás Béla dr., Aradváros országgyűlési képviselőjének nyilatkozatai, valamint a félhivatalos sajtóközlemények megerősítették azt a hirt, hogy az új képviselőház egyik alelnöki tisztét *Wekerle Sándor* miniszterelnök a függetlenségi párt abszolút többségére való tekintettel *Barabás* Bélával óhajtja betölteni. A ma tartott minisztertanács azonban az alkotmány-párt határozott kivánságára *másképpen döntött* az alelnöki tisztek betöltése dolgában, amennyiben úgy határoztak, hogy az egyik alelnöki állást az *alkotmány-párt*, a másik pedig a *néppárt* valamelyik tagjának jut. A minisztertanács érdekes állásfoglalásáról a következőket táviratozza fővárosi tudósítónk:

A. M. N. ma esti száma vezetőhelyen az alábbiakat írja a Ház alelnöki állásainak betöltéséről:

A függetlenségi párt most abszolút többségre tevén szert, a párthoz tartozó képviselők körében az a jogos kivánság támadt, hogy a függetlenségek nemcsak az elnökséget, hanem az egyik alelnökséget is megkapják. Így van ez külföldön is mindenütt, sőt nálunk, a nagy szabadelvű-párt többsége idején a liberálisok mindketten alelnökséget maguknak tartották.

Wekerle az erzsébetvárosi választás napján meglátogatta *Barabást*. A beszélgetés során ama reményének adott kifejezést, hogy *Barabás* elvállalja a Ház egyik alelnöki tisztét. *Wekerle* a maga objektívitasában úgy látta, hogy a függetlenségi párt, mint a parlament legnagyobb pártja magának követelheti az egyik alelnökséget is. Ez *Wekerle* politikai jóhiszeműségének legfényesebb bizonyítéka, de a miniszterelnök nem tudott arról az előzetes megállapodásról, amelyet a koalíciós pártok kötöttek s amely szerint a Ház elnökségénél is minden marad a régiben. *Wekerle* ezzel csak eleget akart tenni a függetlenségi pártban megnyilvánult óhajnak, mert a párt tagjai *Barabást* kívánták az egyik alelnöki tisztségbe ültetni, mintegy jutalmául annak a munkának, amelylyel a béke létrejöttét elősegítette. A másik alelnöki állásra pedig évenként fölváltva alkotmánypártit és néppártit akartak választani.

Az alkotmány pártban nagy megütközést keltett a miniszterelnök által *Barabás*nak tett ajánlat és a függetlenségi képviselőknek eme törekvése. Szóval az alkotmánypárt e kérdésben ismét ellentétbe került a függetlenségekkel s az ellentét annál élesebb, mert már a választásokon nagy volt a panasz, hogy az alkotmánypártiak még nem engedett eszközökkel dolgoznak a függetlenségek ellen.

Az alkotmánypártiak most *Kossuth* Ferenc-hez fordultak, az ügy elsímitása céljából, úgy érteve ezt, hogy *Kossuth* szerezze meg az alelnökséget az alkotmánypártnak. *Es meg is történt.* A legutóbbi minisztertanács másként döntött ebben a dologban s nem úgy, ahogyan a függetlenségi többség óhajította volna. Ugyanis azt határozták, hogy a függetlenségi pártnak csupán az elnöki méltóság jut, míg a két alelnöki állás az alkotmány- és a néppárt között oszlik meg.

Ez a határozat nem a legnagyobb meglepetést szülte a függetlenségi pártban, annál kevésbbé, mert azzal érvelnek, hogy a minisztertanácsban három függetlenségi miniszter van.

A néppárt most is *Rakovszky* Istvánt fogja az elnökségre kandidateálni. A régi díszidensek *Issekutz* Győző, az újak pedig *Nagy* Ferenc mellett foglalnak állást. Egyelőre még nem tudni, hogy a párt kit jelöl hivatalosan.

Véres munkás-zavargás.

Rendőrök és szociálisták harca

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

Az osztrák szociálisták tudvalevőleg igen heves és kitartó küzdelmet folytatnak az általános választói jogért, melynek törvénybe iktatását az új kormány is legközelebb teljesítendő kötelességének vállalta. A reformnak legerősebb és legnagyobb ellenzője a lengyel képviselők klubja, mert a reformtervezet szerint Galícia a jövőben kevesebb mandátummal volna képviselve a Reichsrath-ban, mint eddig.

A képviselők klubjának állásfoglalása annyira elkeserítette a lengyel szociálistákat, hogy tegnap tartott gyűlésükön nemcsak hevesen elítélték a képviselők magatartását, hanem kilátásba helyezték, hogy a *forradalom fegyveréhez* is nyulnak a választói jog kivívásáért. Gyűlés után a munkások és a rendőrség között véres összeütközés volt, melyen számos ember súlyosan megsebesült.

A lengyel szociálisták küzdelméről az alábbi távirati tudósítást adjuk:

A szociáldemokraták tegnap ülést tartottak, amelyen tiltakoztak a képviselőház lengyel klubjának az általános választói jog dolgában elfoglalt álláspontja ellen. *Dasinsky* reichsrathi képviselő hosszabb beszédben elmondta, hogy ha megtörténék, hogy a Habsburgok, a kormány és az óriási néptömegek akarata ellen a *Dzieduszickik* és *Abrahamovicok* akarata győzne, akkor a néptömegek kénytelenek lesznek a *schlechták* erőszakára a *nyílt forradalommal válaszolni*.

Ülés után mintegy száz ember *Mickiewicz* emlékszobrához vonult, melyre föltűzték a vörös zászlót. A rendőrök azonban eltávolították a zászlót, amiből véres verekedés támadt a rendőrök és szociálisták között. A rendőrök karddal támadták meg a munkásokat, akik nem akartak helyükről eltávozni. Egy színészt, aki el akarta venni a rendőrtől a vörös lobogót, letartóztattak, egy öreg asszonyt összetaposnak, és egy orosz diákot halálosan megsebesítettek. A munkások viszont két rendőrbiztost, kik közül az egyiket a lováról rántották le, *felholtra vertek*. A véres összeütközés, melynek még számos könnyen sebesültje is volt, egy óránál tovább tartott.

Dasinski panaszt tett a rendőrségen és azután visszament a szoborhoz, mely előtt beszédet intézett a fölháborodott néptömeghez. *Dasinski* elmondta, hogy ha a rendőrség karddal dolgozik az általános választói jog ellen, akkor a *munkások forradalommal és bombával fognak felelni*. A nép végre a forradalom éltetésével széteszlott.

Dasinski hosszú táviratot küldött *Hohenlohe* herceg miniszterelnöknek, akitől szigorú vizsgálat megindítását és a büns rendőri közegeknek példás megbüntetését kérte.

HIREK.

— Az aradi mandátum. A *Barabás* Béla dr. országgyűlési képviselő lemondásával megüresedő aradi mandátum jelöltjei között fölemlítettük *Keresztes* Gyula dr.-t, Aradvármegyének köztisztviselőben álló főügyészét is. Az Aradi Közlöny egyik munkatársa előtt *Keresztes* dr. a jelölésére vonatkozólag a következő kijelentést tette:

— Bármily megtisztelő is reám nézve, az aradi képviselőjelöltséget *semmi körülmények között el nem fogadom*, mert jelenlegi állásomat nem szándékozom semmiféle más állással fölcserélni.

— Uj főispáni titkár. A belügyminiszter, a mint értesítünk, *Sorbán* János belügyminiszteri segédtitkár Aradváros és Arad vármegye főispánja mellé főispáni titkárnak nevezte ki. *Sorbán* János e tisztelet, amint ismeretes, a múltban több éven át viselte s ez idő alatt a város és a megye társadalmának egyik legrokonszenvesebb tagja lett. Mintegy két év előtt rendelték be szolgálatára a belügyminiszteriumba, s most, hogy újra visszakerült régi hivatalába, bizonyára őszinte örömmel fogják köszönteni.

— A király megölelte Apponyit. Bécsből írják egyik budapesti estilapnak: Hogy a bécsi udvarnál a magyar nemzettel megkötött béke óta mily óriási változás állott be a véleményekben, azt legjobban mutatja az a körülmény, hogy Apponyi Albert most *persona gratissima* a királynál. Beavatott udvari körökben beszéltek, hogy a legutóbb amidőn Apponyi kultuszminiszter a tárcája ügyében tett előterjesztést a felségnek, a király a leghizelgőbb szavakban fejezte ki megelégedését Apponyi lojális magatartása fölött és a bucsuzáskor a kultuszminiszter kezét többször szívélyesen megszorította és végül megölelte őt. — Ennyit mond a tudósítás, amely valószínűleg nem szavahihető ugyan, de mindenesetre azt bizonyítja, hogy sok víz folyt le a Dunán azóta az udvari bál óta, amikor Apponyit tudvalevőleg — nem ölelte meg a király. Mivel azonban, post tot discrimina rerum, — ez is megtörtént, végre valahára bizonyossá vált, hogy ezentúl aranynapok virradnak az országra.

— Egy havi közigazgatás. Aradváros közigazgatási bizottsága ma délután *Institoris* Kálmán polgármester elnöklété alatt ülést tartott, amelyen a havi jelentéseken kívül több jelentéktelen ügy került tárgyalás alá. Egyenes adókban április havában 146,178 korona folyt be, míg a múlt évben csak 44,796 korona. Közvetett adókban 626,636 korona volt a bevétel. Ezzel szemben a múlt év bevétele ezen a címen 264,351 volt. Betegségek a múlt hónapban sűrűn fordultak elő. A kanyaró megtartotta járványos jellegét. Difteritisz és tífusz is több esetben előfordult. Halálozás 145 volt. Az állategészségügy a jelentés szerint kedvező volt. *Kádas* Kálmán főjegyző bemutatta a bizottságnak *Wekerle* Sándor pénzügyminiszter leiratát, amelyben a város támogatását kéri hivatalos működésében. A leiratot tudomásul vették. Az ülésen *Institoris* Kálmán polgármester elnöklété alatt a következők voltak jelen:

Barabás Béla, *Biug* Vilmos, *Farkas* Győző, *Keller* Izó, *Kellner* György, *Outenberg* Tivadar, *Kádas* Kálmán, *Robitsék* Agoston dr., *Reicher* Károly, *Ring* Géza, *Múlek* Lajos dr., *Péterffy* Antal, *Posgay* Lajos dr. és *Varjassy* Arpád.

Aradvármegye közigazgatási bizottsága csak május 15. és 20. között fogja az április havi jelentéseket tárgyaló ülését megtartani. Ezen már valószínűleg *Károlyi* Gyula gróf főispán fog elnökölni.

— *Tisza* István gróf szembaja. Budapesti tudósítónk jelenti: *Tisza* István gróf még mindig súlyos szembajjal küzd. Az egyik szemének látóképessége ijesztő mérvben gyengül. A grótot, aki már több külföldi speciálistát is konzultált, *Gross* Emil dr. egyetemi tanár, a szemészeti klinika vezetője kezeli és bizik hozzá, hogy a veszedelem terjedését meggátolhatja.

— *Suciu* János újabb afférja. *Suciu* János dr., a borosjenői kerület országgyűlési képviselője, az eilene megindult lovagias ügyek tárgyalása folyamán, odanyilatkozott, hogy ő a szóbanforgó sértéseket arra értette, aki azt a plakátot, amelyben az ő visszalépését adták hírül a választóknak, megszővegezte. Erre ma *Gara* Akos borosjenői ügyvédjelölt, mint a plakát megszővegezője, *Heppes* Béla dr. és *Boros* János utján *provokálta* *Suciu*t. *Suciu* még nem nevezte meg segédeit.

— A gáji kerületi orvos. *Institoris* Kálmán polgármester dr. *Fényes* Samu aradi orvost az arad-gáji kerületi orvos állás teendőinek ideiglenes ellátásával bizta meg.

— Kilépések az aradi izraelita hitközségből. Az aradi izraelita hitközségből kilépni készülő tagok ügyében *Institoris* Kálmán polgármester, mint ismeretes egy határozott, hogy kilépésüktől számított öt évig kötelesek hitközségi adót fizetni és a hitközség magánjogi kötelezettségeit vállalni. Ez ellen az érdekeltek fellebbezésel éltek, amelyet ma tárgyal a város jogügyi bizottsága. A bizottság elfogadva *Jegessy* Károly alügyész javaslatát, sa polgármester határozatának feloldását és az ügynek a tanács, mint illetékes forum elé való utalását hozta javaslatba a közigazgatási bizottságnak. Az ülésen *Institoris* Kálmán polgármester elnöklété alatt a következők voltak jelen:

Kádas Kálmán, *Múlek* Lajos dr., *Nemes* Zsigmond dr., *Reicher* Károly, *Robitsék* Agoston dr., *Rosenberg* Miksa dr., *Steinhardt* Mór dr., *Tolnai* János dr. és *Jegessy* Károly dr.

— Halálozások. A főváros társadalmának nagy részvete mellett helyezték ma örök nyugalomra *Hirsch* Rózát, *Hirsch* Lipótnak, a Franklinterület igazgatójának nejét. A gyászszertartáson többek között jelen voltak: *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tag, *König* Gyula és *Heinrich* Gusztáv miniszteri tanácsosok, *Falk* Zsigmond, *Wodianer* Hugó udvari tanácsosok, *Ullmann* Emil kir. tanácsos, *Schwarz* Félix, *Gárdos* Alfréd, *Löwenstein* Arnold, *Fuchs* Lajos, *Lichtenberg* igazgatók, *Veigelsberg* Léo, *Deutsch* Antal, *Singer* Zsigmond szerkesztők, *Pollák* Illés, óndi *Stern* és *Hasenfeld* orvostanárok. Az elhunytban *Seidner* Miklós soborsíni bányatulajdonos anyósát gyászolja.

Ozv. Köpf Jánosné leánya, *Köpf* Matild ma hosszabb szenvedés után Pécskán meghalt. Az elhunytban *Köpf* János dr. és dr. *Issekutz* Marcell pécskai ügyvéd neje nővérüket gyászolja.

Hencing Ernő aradi lakos tegnap 84-ik évében elhalálozott. Temetése holnap délután három órakor lesz a felső temetőben. Az elhunytat kiterjedt család gyászolja.

— Nyomdász jubileum. Ritka sor az, ha az újságíró, vagy a nyomdász jubilál. Tíz esztendő az ólombetűk világában olyan számot tesz, mint más ember életéből kétszerannyi. Egy negyedszázad pedig: valóságos emberöltő. Huszonöt, derék munkában töltött esztendő ünnepét ülte meg tegnap a mi munkástársaink közül három: *Buday* Gyula, *Kotiss* Ferenc és *Weinberger* Ferenc. Az ő ünnepük, amely az aradi nyomdászok minden egyesének is ünnepe volt, — csupán visszatekintés egy-egy becsületos, igaz munka, amely méltán büszkévé teheti a jubiléusokat, az ő szaktársaikat és büszkévé tehet bennünket is, akiknek ilyen társaink vannak a mi nagy munkánkban. A jubileumot az aradi nyomdászok és az ünnepelték tisztelői tegnap, vasárnap délután ünnepélyes társas összejövetellel ülték meg a *Csermák*-féle 333-as vendéglő

külön nyári helyiségében, ahol egész délután meleg, bensőséges hangulat uralkodott. Számos felkészült hangzott el az ünnepekre, akiket tiszteltől értékes ajándékokkal leptek meg.

— Meteor újabb jóslata. A május 6-iki csomópont hatáskörében újra kezdődik a változatos és csapadék, majd ismét a hűvösebb befolyások fogják éreztetni hatásukat. Ha azonban a 16-iki hideg jellegű csomópont nem lesz napciklonok által támogatva, úgy fagy helyett csak hűvös esőt, vagy hűvös szelet kapunk s ezen esetben az idei jó termésnek aligha fog még valami más útjába állani, mint az, hogy június havában is sok a csomópont, amelyek közül egyik másik erősebb csapadékot is hozhat. Ez azonban legfeljebb csak az aratást késlelteti. Május havának csomópontjai: 6, 8, 12, 16, 18, 21, 22, 24, 25, 28 és 31-re esnek, melyek közül legerősebb hatásuk a 8, 16, 22-iek. A 8-iki esős, a 16-iki hideg, a 22-iki melegebb jellegű a bolygók részéről.

— A kisjenői kerület ünnepe. A *kisjenői* választókerület polgársága lelkes ünneplésben részesítette az elmúlt választás magyar pártjának vezető-alakjait: dr. *Krályi Gyulát* a kisjenői kerület szövetségének elnökét, *Kokas József* uradalmi felügyelőt és *Lengyel József* római katolikus plébánost. Az egész kerületből összegyűlt polgárok vasárnap este fényes fátylasmenetet rendeztek tisztelőikre. *Krályi Gyulát* a polgárok nevében *Kocsán János* királyi aljárásbíró üdvözölte. Az üdvözlő szavakra *Krályi* elérzékenyülten, meghatottan mondott köszönetet. Most a választások után, az legyen a célunk, hogy az ellenfele ne csak legyőzzük, hanem meggyőzzük. *Kokas Józsefet* *Amschling* Ferenc simonyifalvi római katolikus plébános üdvözölte. *Kokas* válaszában kiemelte, hogy ezuttal, mint választási elnöknek kezei meg voltak kötve, de a törvény keretein belül minden lehetőt elkövetett a magyarság győzelme érdekében. A mostani győzelem azt a tanúságot rejti, hogy a jövőre nem a széthuzás, hanem az egyetértés legyen a jelszó. *Lengyel József* római katolikus plébánost *Hollósy Kálmán* erdőhegyi jegyző üdvözölte. A plébános válaszában a függetlenségi eszméért való küzdelemre, harcra buzdította a polgárokat, a mire azok lelkesülten esküre emelték kezüket. Azután a polgárság a megválasztott képviselő, dr. *Lázár Zsolt* ablaka alá ment, ahol a kisjenői dalárda szerénadót adott.

— Véres dráma. *Bécsből* jelentik, hogy egy felsőasztriai faluban dr. *Englerth* édes atyja tyukszemét vágta ki. Az operáció oly szerencsétlenül végződött, hogy az öreg Englerth vérmérgezés következtében meghalt. Efelőtt való bánatában az orvos megöregült. Az elhunyt neje az izgalom következtében pedig halálosan megbetegedett.

— Érdekes teherpróba. Az arad csanádi egyesült vasutak pályaudvarán vasárnap rendkívül érdekes próbát tartottak. A kísérletek egy *Zielinszky-féle* vasbeton hidon folytak. A hid a teherpróbát fényesen kiállította, amennyiben többet bírt el az előirt huszonnégy tonnánál. A vasbetont eddig Magyarországon vasúti hidak építésére nem használták. Az acsev. igazgatósága az első, amely ezt az anyagot alkalmazta. A próbánál többek között jelen voltak *Vásárhelyi Béla* az acsev. igazgatója, *Nuber Károly* máv. felügyelő, *Zielinszky Szilárd* dr., a hid építője, *Czakó Aurél* műegyetemi tanár, *Krendl* udvari tanácsos műegyetemi tanár, *Richter József* műegyetemi tanár, *Zechovits Kornél* vasúti és hajózási felügyelő, *Kosalka János* műegyetemi tanár, *Mihelics* és *Pisztorszky* műegyetemi adjunktusok.

— Az aradi törvényszék román tolmácsa. Az aradi kir. törvényszék elnöke *Popa György* dr. aradi ügyvédet állandó hites román tolmácsává nevezte ki.

— Különös történet. Budapesti tudósítónk jelenti: A Szabolcs-utca 18. számú kocsmában tegnap este nagy verekedés volt. A verekedőket *Durgyó Demeter* 1244. számú rendőr választotta szíjjel, aki a következő, kissé különös módon beszélte el a verekedés és az egyik résztvevő életveszedelmesen való megsebesülésének részleteit:

A verekedésben előljárt — mondja a rendőr jelentésében — *Guttman József* huszonhárom éves napszámos, aki huszadmagával neki támadt *Vurik Antal*, *Vurik Ferenc* és *Jungbert* Traján gipszmunkásoknak. A garázda emberek ellenfeleiket össze-vissza szurkálták. Én, (a rendőr) a sikoltozásra s nagy lármára odasiettem s mikor láttam, hogy szóval nem boldogulok, kardot rántottam. A verekedők erre szétrébbentek. Azután elsirotem, hogy a mentőket kihívjam a sebesültekhez. Alig értem a verekedés színhelyétől husz lépésnyire, egyszerre csak késsel a kezében rám rohant *Guttman József*. Ujra kardot rántottam s azt védelmül magam elé tartottam. *Guttman* nagy hevében *beleszaladt a kardba*, amely mellét döfte át.

Érdekes, hogy a rendőrségen fenntartás nélkül hitelt adnak a különös történetnek. A rendőrkard életveszedelmesen sebesült áldozatát a Rókus-kórházba szállították. Maggyógyásáról lemondtak az orvosok. A többiek sérülései könnyebb természetűek.

— Szerencsétlenség egy aradi gyárban. A *Ländler-féle* fűrészgárban ma súlyos kimenetelű szerencsétlenség történt. *Kobás József* tizenkilencéves munkás deszkarakás közben olyan szerencsétlenül esett el, hogy a deszkák razuhantak és eltörte a lábát. A szerencsétlenül járt munkást beszállították a közkórházba. Állapota aggasztó.

— A városi sörcsarnok árlejtése. A városi sörcsarnokra hirdetett mai árlejtés elmaradt, minthogy csak egy pályázó jelentkezett, aki azonban nagyon csekélyt ígért a bérletért. A tanács tehát újabb árlejtést fog kitűzeni, ha pedig ez sem vezetne eredményre, úgy a sörcsarnok helyiségeit üzlethelyiségekre osztva, fogja a város bérbeadni.

— Hajhullás ellen használjon *Perolint* 1 üveg 1 kor. Vojtek és Weisznál. 112

Szerelem az iskolában.

(Mi történt a padok közt?)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 7.

A szegedi kir. törvényszék büntető tanácsa előtt ma egy régóta húzódó fegyelmi ügy nyert végső befejezést. A csongrádi jegyző azzal vádolta meg volt feleségét, aki tanítónő és az egyik csongrádi tanítót, hogy ketten az iskola falain belül erkölcstelen dolgokat folytatnak s veszélyeztetik a nebulók erkölcsiségét. A tanító és tanítónő ellen fegyelmit megelőző vizsgálatot rendeltek el, amely azonban ártatlanságukat derítette ki s így a tanfelügyelőség áttette az ügyet a kir. ügyészséghez, amely hamis vádak miatt fogta pörbe a községi jegyzőt.

Mint a vádiratból kitűnik, *Ludrovai Tóth József*, csongrádi jegyző 1902. január 21-én a szegedi tanfelügyelőségénél volt, ahol neje, *Vollgurszki Julia* tanítónő és *Szarka Odón* volt csongrádi tanító ellen azt a följelentést tette, hogy ezek egymással erkölcstelen életet folytatnak nemcsak az életben, hanem az iskola falai között is. Ugyanily értelmű följelentést tett már előzőleg 1897-ben *Ludrovai Tóth József*. A fegyelmit elrendelték *Vollgurszki Julia* és *Szarka Odón* ellen, ámde azt *Csongrádmegye* közigazgatási bizottsága 1904. február 9-én azzal a fegyelmivel együtt megszüntette, melyet az 1902. január 21-én tett följelentés folytán indítottak meg.

A szegedi kir. ügyészség a tanfelügyelőségtől beszerzett iratokból azt állapítja meg, hogy a vizsgálat során egy tanu sem vallott terhelően a tanítóra és tanítónőre. Ezek a tanuk mind a tanítványok közül kerültek ki, a kik már azóta részint megházasodtak, vagy férjhez mentek.

Hajdu Lászlóné Zsófia csak annyit vallott, hogy az apjától hallott valamit a *Vollgurszki Julia* és *Szarka Odón* szerelmi viszonyáról. Kihallgatták az apját, az meg úgy vallott, hogy ő mástól hallotta.

Lévai Antalné egy ízben azt a vallomást tette, hogy tud a megvádoltak erkölcstelen üzemeiről, ámde ezt a vallomását később visszavonta.

A följelentő a nyomozat során hivatkozott arra, hogy az ügygyel *Rázsonyi Papp Gedeon* is foglalkozott lapjában s a följelentésben felhozottaknak annál is inkább igazaknak kell lenni, miután azokat *Rázsonyi Papp Gedeon* is megírta s amikor ezért pörbe fogták, fölmentették.

Két rendbeli hamis vád vétségével megvádolva ma állott a bíróság előtt *Ludrovai Tóth József*. A vádirat felolvasása után azt mondja, nem érzi magát bűnösnek, mert azokról a dolgokról, melyeket elpanaszolt a tanfelügyelőséghez tett feljelentésében, mindenki tudott *Csongrádon*. Kérte a bizonyítás elrendelését s a bíróság, tekintettel arra, hogy közhivatalnokról van szó, a kérelemnek helyt adott.

A tárgyalást ezután zárt ajtók mögött folytatták.

A bizonyítási eljárás befejezése után a bíróság *Ludrovai Tóth Józsefet* fölmentette. Az ítélet ellen az ügyész felebbezést jelentett be.

A felmentés a büntető törvénykönyv 223. §-ának 2. és 3. pontja alapján történt azért, mert a bíróság nem látta bebizonyítottak, hogy a vádlott tudva állított volna valótlanokat. Fölmentette azért is, mert rágalmazás miatt vád nem emeltetett.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Egy politikai monstre bűnpör sorsa. *Nagyváradról* táviratozzák: A *Kovács Gusztáv* volt debreceni főispán megveretéséből származó politikai bűnpört tudvalevőleg a nagyváradai törvényszék elé delegálták. Huszonkét vádlott és nyolcvannégy tanu szerepelt az ügyben, melynek tárgyalását a közeli napokra várták. Most azonban szenzációs fordulat állott be, amennyiben *Virágh Béla* nagyváradai királyi ügyész elkészítette már a pertörli indítványt, melyet legközelebb *Polonyi Géza* igazságügyminiszterhez be fog nyújtani és melyben kéri, hogy terjeszse fel a királynak a bűnpör törlése végett.

§ Ennyi láрма egy kutyaért! A múlt évben történt, hogy *Kintzig János* vadász ebe, amelyvel *Kalló János* uradalmi intéző cserkészett, *Ory Aladár* vadászterületére ment. Ezt látva, *Ory* az intéző minden tiltakozása ellenére lelőtte a kutyát. *Kintzig János* kártérítési pört indított *Ory* ellen. akit az első bíróság husz koronában marasztalt el. *Ory* felebbezéssel élt. A törvényszék felebbeviteli tanácsa ma helybenhagyta az ítéletet. Az alperes védője, *Hanthó Sándor* dr semmisségi panaszt jelentett be.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

K. Gy. (Szeged.) Alnév. Az igazi neve: *Kamenyitzky Etelka*, tanítónő a leányiskolai internátusban *Sepsiszentgyörgyön*.

NAPIREND.

Május 8. Kedd. Róm. kath. naptár: Mihály főangyal. — Protestáns naptár: Arzén. — Görög-keleti naptár (április 25.): Márk ev. — A nap két 4 óra 24 perccor, nyug-szik 7 óra 18 perccor.

Időjárás. A központ meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Enyhe, zivatarok.

Május 8. Az aradi iparosifjak önképző-egyletének választmányi ülése este 8 órakor.

Május 9. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Május 11. Orvosválasztás Szemlaken. — Az aradi ke reskedelmi- és iparkamara teljes ülése délután 3 órakor.

Május 12. Az aradi cs. kir. 12. huszárezred tisztiak-rának díjlovaslása Nagykikindán.

Május 17. A délvidéki tanítóegyesület marosmelléki fiókkörének tavaszi közgyűlése Vingán.

Május 19. A szárnyaskerek dalkör táncvigalma (Városliget.)

Május 19—20. Az aradi mérnök- és építész-egylet kirándulása Bökénybe.

Május 27. Az aradi és csanádi egyesült vasutak részvénytársaság közgyűlése délelőtt 10 órakor.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 7.

Kínálat és vételkérő mérsékelt. Elkelt 15,000 méter-mázsa buza változatlan áron. Az árak 100 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	16.40—16.42
Rozs októberre	13.50—13.52
Zab októberre	12.98—13.—
Tengeri májusra	13.70—13.72
Tengeri júliusra	13.84—13.86
Buza májusra	16.02—16.04

Zárás 3 órakor:

Buza októberre	16.42—16.44
Rozs októberre	13.48—13.50
Zab októberre	12.96—12.98
Tengeri májusra	13.70—13.72
Tengeri júliusra	13.82—13.84
Buza májusra	—
Uj tengeri 1907-re	11.60—11.62

Irányzat kellemes.

Zárás 6 órakor:

Osztrák hitelrészvény	690.50
Magyar hitelrészvény	815.25
Leszámitolóbank részvény	507.50
Rima-Murányi vasmű részvény	578.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	682.50
Közúti vasut	596.50
Városi villamos vasut részvény	325.50
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	10.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúban	11.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 7. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 120—122 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 126—128 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 128—130 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 128—130 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 124—126 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban 121—123 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban 117—119 fillérig.

Sertéselészám: Május 2. napján volt készlet 57,673 darab, május 3. napján főlhajtott 1335 darab, május 3. napján elszállított 1235 darab, május 4. napján maradt készlet 57,773 darab.

A hizott sertéselészám irányszata: Kissé kellemesebb.

CSARNOK.

A boldogság utja.

— Elbeszélés a római hanyatlás korából. —

Írta: Jean Richepin.

Fordította: Csillay Kálmán.

(Vége.)

Majd egy eszelős ember következett. Idősebb az aggastyánál, de fiatalos, csaknem gyermeket tekintettel. Járása imbolygó, beszéde álmatag; a földre nem tekintve, karjait esdőleg fölemelve, így kiált:

— Azt a lényt, aki minden lényben megvan és amelyet az emberek méltó nevével nevezni, hívni nem tudnak és akit még senki sem látott: ezt a lényt én láttam, ezt a lényt

én láthatóvá tudom tenni! Figyeljétek! Ime jön! Most itt van! Ő az, aki mindig előjövendő. Az egyiptomi sirbaltokból kelt ki az árnya és bejárta Babylon leromboit templomainak romjait. Ott tündökölt Perzsia hegyeinek ormán égő mágiák lángjaiban, ott sir és jajong minden emberi szív mélyén s halottaiból akar föltámadni. És föl is támad, mihelyt akarom, mihelyt akarod. Akard tehát! Figyelj! Amikor beköszönt a vég, a mindenek elmúlása, ebben az elmúlásban fog ő megnyilvánulni, föltámadásra készen. Jer hozzá! Kövess engem!

Mialatt ez a titokzatos ember karjait kitérve, mintha az álmát kergetné, futva elrohant, hangos kacajjal egy pupos törpe jelent meg és rikoltó hangon így szólt:

— Subburában születtem; anyám ledér nő volt, atyám bohóc, hi! hi! Ereimben vér helyett a büzhödött pocsolya minden moeska kering. A lelkem méltó a testemhez, mely szörny-szülött, hihi! Minden tárgyról eszős epigrammot és epés tréfát rögtönzök; kigunyolom Cézárt, az emberek betegségeit, a reményt, hi! hi! a bukott isteneket, a jövődö isteneket és még azt az örömet is, amelyben még hiszel, hi! hi! Kigunyolom a saját apámat, a bohócot és anyámat, a ledér nőt, akik különben igazi szimbolumai a mostani életnek, hi! hi! hi! Igazán, mert hiszen minden nevetségés ezen a világon; te is kacagni fogsz kacagni, kacagni, ha! ha! ha!

Gridulenis Vibenna azonban nem kacagott. Ellenkezőleg, könyezett. Megértette azt a leckét, amelyet bölcs atyja adott neki. Megértette, hogy atyja csak a boldogság elérhetetlenségét, hívságát akarta példázni előtte, amidőn ezeket a rabszolgákat kitanította arra, ami a boldogsághoz szükséges.

— O Sphoragmas — mondá — hálásan köszönöm bölcs atyámnak a leckét, amelyet holta után általad adott nékem; és a lecke fogott rajtam. Mert ugye, ő parancsolá neked így...?

— Tévedésben vagy — szakítá őt félbe a rabszolgakereskedő. Atyád az én tapasztalataimhoz alkalmazkodott. A leckét én választottam meg.

— Akker te nagy bölcs és filozófus vagy! — mondá az ifju a bámulat hangján.

— Csak jól és okosan tudom megválasztani, a rabszolgákat — mondá Sphoragmas.

Mikor pedig Gridulenis Vibenna könyezve tekintett rá, Sphoragmas mosolyogva folytató:

— Várd meg különben a végét, mielőtt elismerésedet nyilvánítanád. Elhamarkodva mondd ki, hogy mindent megértettél; látszik, hogy fiatal vagy még. Azt hiszed talán, hogy a te házatad így, amint láttad, berendezvén, mindent, de mindent megtettem a te boldogságod érdekében?

— Igen — felelé Gridulenis Vibenna komoran — mert megértettem belőle, mit akar példázni.

— Nos, hát mit?

— Azt, hogy az ember nem lehet boldog életében.

— Tévedsz! — mondá Sphoragmas. Várj csak egy kicsit és meggyőződdöl róla, hogy megszolgáltam atyád pénzét, hogy mindenről gondoskodtam, amit a te boldogságod megkövetel és hogy csakugyan boldog lehess.

Megint a tenyerébe csapott és belépett az utolsó rabszolga.

Ez egy szilaj, fékezhetetlen tekintetű gladiátor volt, s mindkét kezében rövid, éles, villámzó kardot suhogtatott.

— Hát ez kicsoda? — kiált föl az ifju, rémülten hátrálva. Sphoragmas lágy hangon szólt:

— Ez az én rabszolgahadam legdrágább éke, a halálos viadalok győztese, a porond hercege, a kétkézzel hadakozó viador, aki eddig még minden ellenfelét megölte. Hogy házadhoz szegődtessem, föl kellett áldoznom felét annak a kincsnek, amit bölcs atyád reád hagyott. De bizonyos vagyok benne, hogy sem atyád szelleme, sem te magad nem találd tulmagasnak az árát, ha megkérdezed ezt a rabszolgát, vajjon mit is tehet hát voltaképpen a te boldogságod érdekében?

— Mondd meg hát, mit tudsz? — kérde az ifju a gladiátortól. És a kétkézzel ölé viador hangos, csengő hangon válaszolt:

— Uram! parancsodra kioltom bárki életét.

IDEGENEK ARADON.

— Május 7 —

Központi szálloda. Hoppes Mór dr. magánzó Budapest. — Takáts Béla uradalmi titkár és neje Apatelek. — Leky István min. oszt. tan. Budapest. — Fleischner Sándor dr. körorvos Valkány. — Ebers Károly min. oszt. tan. Budapest. — Balogh Géza kárbeclő Budapest. — Tandlich Lipó, magánzó Temesvár. — Fisch Jakab utazó Budapest. — Pietro Tavoletto utazó Medgyes. — Valerstein Jakab utazó Budapest. — Feuchtmann József utazó Budapest. — Saba-hiel Rikárd mérnök Budapest. — Gebhardt R. utazó Patschau. — Ungar Ignác utazó Bécs. — Kohn Zsigmond utazó Bécs. — Senfner Károly utazó Bécs.

Fekér Kereszt szálloda Heiman Adolf Budapest. — Tobbak Károly Mezőhegyes. — Dorner Gyula főmérnök Budapest. — Korody Mór utazó Varsánd. — Schwarz H-rmann Bécs. — Veszi Jenő Budapest. — Ernst Sándor utazó Budapest. — Reich József Budapest. — Rovo Aladár R.-Almás. — Rebner Henrik utazó Budapest. — Huth Jakab utazó Budapest. — Kiss Ferenc utazó Budapest. — Schneider M-né Pankota. — Luks János utazó Budapest.

szilárd és folyékony
Glycerin Szappan
 a bőrt fehérre és gyöngéddé teszi.
 Mindenütt kapható.

5949

NYILTÉR.*

DR. HECHT

városi kerületi orvos

lakik Thököly-tér 5a. sz. 1316

Rendel: 1/28—1/29, 2—3. Telefon 536.

BELATINY PEZSGÓ

Főraktár Aradon: Fejér Gyulánál. 812

— A haj ápolása. A hajhullás leggyakoribb okának egyike, mint azt már a világ leghíresebb bőrgyógyásza is bebizonyították, a fejbőr korpa képződés. Ezen kellemetlen betegségben szenvedők a legrövidebb időn belül teljesen megkopaszodnak, miután a fejbőr korpa képződés a hajtalajt meglazítja és a haj gyökereit kiszáradja. Számátalan hazai és külföldi orvos ajánlja a „Petrolin hajszeozt” és ezekre menő elismerő levél bizonyítja, hogy néhányzori használat után megszűntet mindennemű haj-

betegséget, meggátolja az ősülést és meglepő módon elősegíti a haj újra növeését. Vásárlásnál a fenti védjegyre tessék szigorúan ügyelni. Minden más e néven forgalomba hozott hajszeozt csak silány, ártalmas utánzat. Kapható az egyedüli készítőknél: Koráni és Wachsmann drogeria és cosmeticai laboratorium, Szabadka.

Főraktár: Földes Kelemen gyógyszerész urnál. 1308

Mandl Ferencz

érczfényező és mázoló

Aradon, Boczkó-utca 11. sz.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: fürdőkádakat, fürdőszobákat, vasbutorokat, fabutorokat, vízkannákat, tálczákat, kályhavédőket, fakosarakat, aranyozásokat, márványozást és függőlámpák bronzírozását, majolika festését fára, érczre, díszes kivitelben; floderozásokat minden színben a legszeccesebb kivitelben **olcsó árak és pontos kiszolgálás mellett.**

Fényező és mázolótanuló felvétetik.

Könyvkötészetünkben **egy ügyes fiu tanulónak felvétetik.**

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalm. azott

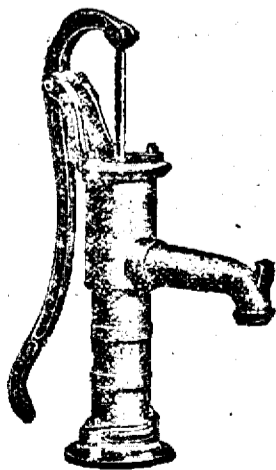
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztátlanságok azonnal továbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem renthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működéséért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül gummirozott kender-csövek a legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely bel- vagy külföldi gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalm. azott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 274

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

Fajtiszta

szőlőoltványokat,

gyökeres fás oltványokat, a legjobb bor és csemegefajokból ajánl megvételre 971

Hámory-gazdaság.

Bővebb felvilágosítás nyerhető:

Arad, Deák Ferenc-utca 3 sz. Telefon 229.

Sok millió előkelő urhölgy használja a világhírű

Földes-féle Margit-Cremet,

mely zsirtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan zsír szepítők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

A hölgyek legszebb díszé

a fehér és tiszta arczbőr,

ezt elérhetjük a bámúiatos, csodás hatásáról hírneves

Hajós-féle

ARADI IBOLYA-CRÉME

használatával.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arczisztatlanságot egy csapásra megszüntet.

Ára 1 korona, dupla tégely 2 korona.

Ibolya-crème szappan 70 fill. Ibolya-hölgypor fehér, rózsza vagy krém színben doboza 1 K. 20 f. Ibolya-tej (Eau de Violette de Hajós) 1 korona.

Óvakodjunk utánzatoktól!

A bevásárlásnál csakis Hajós-féle Aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni.

Kapható a feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertárában 3881

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

továbbá Földes Kelemen, Kocuth Pál, Ring Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerészek utárában és Vojtek és Walex droguáriájában.

Tavaszi és nyári idényre színes

bőr - különlegességekben

nagy választék áll az igen tisztelt vevőim és a n. é. közönség b. rendelkezésére, melért is szíves rendelésüket kéri

Kitünő tisztelettel 762

Seelinger M. Andor

ari és női mintaczipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű eredményyel készülnek.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Uraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó bundákat, háló-, ebédlő- és más butorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett Kivánatra házhoz is megyek. Frack öltönyök kölcsöndíj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 281

Kérem a czéget nem össze-
tévesztetni!

Tégla, Cserép

legkedvezőbben kapható

Pollak Sándor

körkemence téglagyárában

Mikalakán, a Radnai-út végén.

Városi telefon 206—255.

Gyári 515.

Rendelések felvétetnek Karolina-u. 7. sz. irodámban, vagy Rákóczy-u. 28. sz. lakásomon. A téglát vám és fuvarmentesen saját igáimmal házhoz szállítom. — A gyárba saját új műutárvet. 84

A téli hónapokban saját műhelyemben készült divatos férfi-, női- és gyermek

ernyőimet

tulhalmozott raktár miatt mélyen leszállított árban

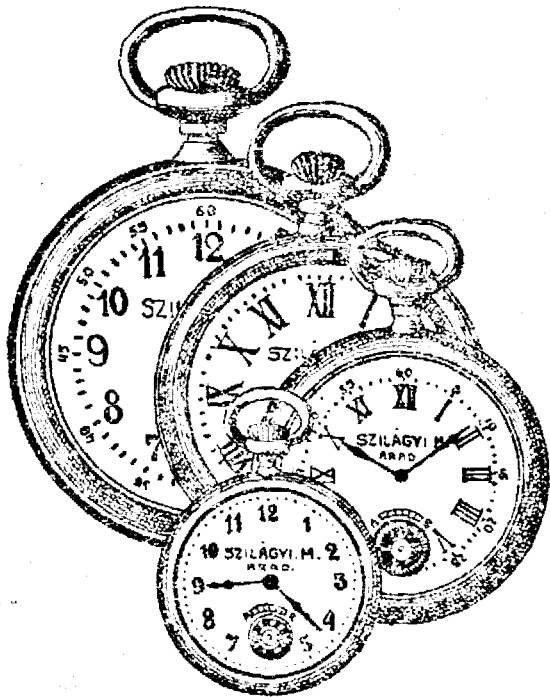
kiárusítom.

Nagyon elegáns vékony férfi esőernyők, mérnökesernyők, kertüernyők, férfi napernyők és divatos női díszernyők olcsóbban, mint bárhol kaphatók 281

Nassan R.

nap és esőernyő készítőnél |

Arad, Szabadság-tér 19. Rosenblüh H. és Társa czég mellett.

**Arad legnagyobb
órajavitó műhelye.**

Szilágyi Márton

a színház hátsó oldalával
szemben.

Minden órajavítás csak 90 kr.

uraívég 10 kr., mutató 5 kr.

gyorsan és pontosan egy
évi jóállás mellett.

Tért arany, vagy ezüst
a legmagasabb árban meg-
vétetik, vagy más tárgyra
becseréltetnek.

Raktárban mindennemű
zseb és fal inga, fal íb
resztő órák bámulatos ol-
csón. Vidéki megbízások
gyorsan és lelkiismeretesen
intéztetnek el. 272

Tanoncok fizetéssel azonnal felvétetnek

bírság kirovását vonja maga után. Az ajánlatban világosan ki-
teendő, hogy vállalkozó a mintákat, melyek a menhelyben a
gondnoknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, továbbá a szál-
lítási feltételeket teljesen ismeri és azoknak magát mindenben alá-
veti. A beérkezett összes ajánlatok felbontás után a szerződés
megkötésére adandó felhatalmazás megadása végett a Nagy-
méltóságú m. kir. Belügyminiszter urhoz fognak felterjesztetni.

A szállítási feltételekben közölt mennyiség az állami
gyermekmenhelyre nem kötelező, annál akár többet, akár ke-
vesebbet is rendelhet a vállalkozó a cikkeket minden mennyi-
ségben szállítani köteles.

Aradon, 1906. április hó 27.

*Az aradi m. kir. állami gyermek-
menhely igazgatósága.*

1295

Szám: 1560/1906.

M. Kir. Állami Gyermekmenhely Arad.

Árlejtési hirdetmény.

Az aradi m. kir. állami gyermekmenhely részére folyó
évben — circa 1300 — gyermek részére szükséges téli ruhá-
zat szállítására és pedig:

I. Fiu öltöny. II. Leány ruhák készítésére szükséges
barchent. III. Fiu és leány téli kabátok. IV. Téli alsó tricót.
V. Téli kis fejkendő. VI. Téli nagy kendő. VII. Fiu téli sapka.
VIII. Harisnya. IX. Leány alsó szoknyák készítéséhez szükséges
barchent. X. Lábbeli; ezennel nyilvános árlejtést hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik a szállítást elnyerni óhajtják,
hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és 10% bánatpénzt tartal-
mazó magyar nyelven szerkesztett és jól lepecsételt ajánlatai-
kat 1906. évi május hó 25-én délelőtt 10 óráig annál is inkább
nyujtsák be, mivel ezen idő leteltével sem postán sem más
uton érkező ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A cikkek elkészítése és szállítása alvállalatba nem ad-
ható. Az ajánlatban az egység árak számmal és betűvel pon-
tosan és olvashatóan lesznek feltüntetendők.

A szállítandó cikkeknek kizárólag hazai gyártmányoknak
kell lenniök, mely körülmény az átvételnél a szerződésben
megnevezendő, honi gyártmány védjegyével, vagy kereskedelmi
és iparkamarai bizonyítvánnyal igazolandó. Ezenkívül vállal-
kozó tűrni tartozik a beszerzési forrás ellenőrzésének bármely
formáját.

Minden egyes szállítandó cikk a gyermek korának meg-
felelő számmal lesz megjelölendő.

A cipő csakis kisipari kézimunkával készíthető, géppel
szegelt cipő nem fogadtatik el.

Az összes cikkek a megrendelés napjától számított két
hónap alatt vállalkozó saját költségén az intézetbe beszállitan-
dók és ott átadandók. Ezen szállítási határidő be nem tartása pénz-

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

== SZÍNHÁZ ÉPÜLET. ==

Nagy alkalmi vétel folytán nyári
keztük óriási választékban 20 kraj-
czártól kezdve.

Csipkék és betétek hatalmas vá-
lasztékban legújabb minták 5 kraj-
czártól feljebb.

Bélésárúk és diszek legolcsóbb
árban legnagyobb választékban.

Gyermek harisnyák és bokavédők
15 krajczártól kezdve.

Férfi harisnyák 20 kr. párja.

Fiu trikók 20 kr.-tól kezdve.

Nagy raktár

honi gyártmányu

kelmékből, olcsóbban mint bárhol.

872

Telefonszám 10.

**A tisztelt közönség figyelmébe!!
1906. május 1-én**

üzletem a „Fischer Eliz“-palotába, Sugár József angol uriszabó mellé való

áthelyezése miatt,

1083

a raktáromon levő összes brilliáns, ékszer, arany és ezüst, valódi I. rendű genfi férfi- és női zsebóráim, ezüst disztár-
gyak és étesszökeimet

mélyen leszállított, minden elfogadható árban kiárusítom.

Tessék meggyőződni!

Kiváló tisztelettel

Weinberger Ferenc,

Kiárusítást

nem tartok,

de e hó 31-ikéig az összes alant jegyzett árukat
eddig még soha nem létező

olcsó árért elárusítom.

Ujdonságok folyton érkeznek!

Eladásra kerülnek:

Remek costüm, ruha és blous szövetek
Puppeline, Grenadine és az összes ajour
ujdonságok különlegességei! — Francia
delainok, valódi angol és hazai zepfi-
rek, vásznak, schifonok, damasztárak és
még számtalan itt elő nem sorolható
cikkek kerülnek eladásra.

Siessen mindenki ezt a ritkán kínálkozó
alkalmat fölhasználni!

Szőnyegek, függönyök óriási választékban
és az árak nagyon olcsók!

HEGEDÜS ÁRMIN

áruházában

Aradon, a Szabadság-téren 17. sz. alatt, a 13 vértanu szoborral szemben.

Figyeljünk a kékre festett kirakatra!